

กระบวนการทัศน์
แห่งความสำเร็จ

กระบวนการทัศน์แห่งความสำเร็จ

ของโครงการประกวดโครงงานคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๖๐ ปี

“เยาวชนไทย ทำดี ถวายในหลวง”

๑. ผู้ใหญ่เปลี่ยนมุมมองใหม่

“เด็กอาจไม่ใช่อนาคตของผู้ใหญ่ แต่เด็กคืออดีตของผู้ใหญ่” ระพี สาคริก

ผู้ใหญ่ควรเรียนรู้จากเด็ก ลองเปิดโอกาสให้เด็กคิดและลงมือทำด้วยตนเอง

ผู้ใหญ่ทำหน้าที่เพียงสนับสนุนให้เด็กไทยใฝ่ดี รู้จักคิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีมและมีพลังสร้างสรรค์

๒. ทำโครงการจริงในชีวิตด้วยวิธีคิดอย่างเป็นวิทยาศาสตร์

สร้างทักษะการทำโครงการจริงในชีวิตด้วยกระบวนการอย่างเป็นวิทยาศาสตร์

๑) สังเกต ระบุ วิเคราะห์ เชื่อมโยง “ปัญหา” จากภายนอกสู่ภายในชีวิตจิตใจของตนเอง

๒) เรียนรู้ แสวงหา ฝึกฝน คุณธรรมจากภายในตนไปสู่การแก้ปัญหาภายนอก

๓) วางแผนและระบุเป้าหมายการแก้ปัญหา ออกแบบวิธีการทดลองอย่างมีหลักเกณฑ์

๔) ลงมือปฏิบัติการอย่างเป็นระบบแบบแผน ติดตามบันทึก

๕) สรุปผล ประเมินการบรรลุเป้าหมาย ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ขยายผล

๓. คนดีและมีปัญญาเกิดขึ้นได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาในระบบไตรสิกขา

๔. การเรียนรู้ที่ไม่จำกัด **EDUCATION FOR ALL**

๑ ■ ผู้ใหญ่เปลี่ยนมุมมองใหม่

ความคาดหวังที่ผู้ใหญ่ อยากจะเห็นเยาวชนไทยเป็นคนเก่ง รู้จักคิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นทีมและมีพลังสร้างสรรค์ ล้วนมาจากความปรารถนาดีของผู้ใหญ่ แต่หากมองลึกลงไปอาจพบความพยายามที่จะผลักดัน ภาระแห่งอนาคตทั้งหมดไปไว้ที่เด็กก็เป็นได้ เพราะผู้ใหญ่มักจะเฝ้าห่วงใย วิตกกังวล ไปจนถึงอดที่จะเพ่งเล็ง ตำหนิ ตีตึง และกะเกณฑ์ ให้เด็กทำในสิ่งที่ผู้ใหญ่คิดว่าดีและเหมาะสมไม่ได้ ดังเช่นที่เราเห็นโครงการประกวดต่างๆ เกิดขึ้นจากความคิดของผู้ใหญ่ที่พยายามใช้รางวัลเพื่อบั่นเด็กเก่งมาขึ้นใจกัน

แต่ยังมีอีกมุมมองหนึ่งที่แตกต่าง ดังคำกล่าวของ ศาสตราจารย์ระพี สาคริก “เด็กอาจไม่ใช่อนาคตของผู้ใหญ่ แต่เด็กคือ อดีตของเรา” ซึ่งชวนให้มองสวนทางกัน คือ แทนที่จะผลักดันอนาคตทั้งหมดไว้กับเด็ก กลับให้มองที่บทบาทของผู้ใหญ่ก่อน ให้มีท่าทีปฏิบัติต่อตนเองและต่อเด็กใหม่ กลับมามองหาข้อดี เห็นศักยภาพของทุกคนรวมทั้งเด็กเยาวชนว่า อาจมีบทบาท เป็นผู้นำทางคุณธรรม ด้วยตัวเองได้ทุกคน เพื่อเร่งเปลี่ยนแปลงชีวิตตนเองและสังคมไปสู่สันติสุข เบิกบาน สามารถภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีของตนเอง โดยไม่ต้องมุ่งแข่งขันหารางวัลแห่งชัยชนะเหนือผู้อื่น แต่มุ่งเอาชนะตนเอง เร่งสร้างการกระทำดี คือ คิดดี พูดดี ทำดี ให้เกิดขึ้นจริงด้วยตนเอง ไม่ต้องรอให้ผลลัพธ์นี้ให้ใครทำแทน

ดังนั้นโครงการประกวดโครงการงานคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติครั้งนี้ จึงแตกต่างจากการประกวดอื่นๆ เพราะเน้นการกระจายโอกาสไปสู่เยาวชนจำนวนมาก ทั่วทุกพื้นที่ของประเทศไทย ให้เป็นผู้นำเสนอโครงการเฉพาะของตนเอง ซึ่งไม่มีใครเหมือนและไม่เหมือนใคร โดยมีหลักคิดและหลักธรรมอย่างสวนกระแสสู่ความจริง จึงเป็นทางออกจากวิกฤต เกิดการสร้างสรรคักระบวนการที่ดี การลงมือปฏิบัติให้บังเกิดผลได้จริง จนสามารถพิสูจน์ได้ด้วยตนเอง

๒. การทำโครงการจริงในชีวิตด้วยวิธีคิดอย่างเป็นวิทยาศาสตร์

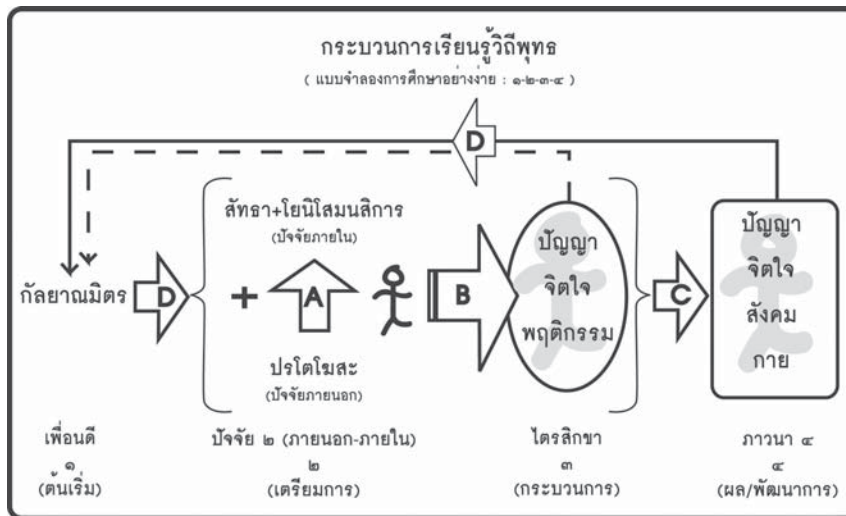
โครงการคุณธรรมนี้ถูกออกแบบมาเพื่อให้ตอบคำถามที่ว่าเด็กไทยไม่ใฝ่ดีทำงานเป็นทีมไม่เป็น คิดวิเคราะห์ไม่ได้ โดยการสร้างเงื่อนไขให้เขาใช้ปัญหาจริงที่ต้องเผชิญอยู่ทุกวัน ไม่ว่าจะในโรงเรียนหรือในครอบครัวในชุมชน นำมาตรวจสอบ วิเคราะห์ วางแผน แสวงหาทางแก้ไขร่วมกัน ซึ่งไม่เพียงเข้าใจปัญหานั้นเท่านั้น นี่ยังเป็นโอกาสให้เด็กๆ ได้เชื่อมโยงสู่ตนเอง เพราะคุณสมบัติของโครงการคุณธรรมนั้น พิเศษตรงที่เป็นเรื่องในชีวิตจริง ซึ่งทุกคนมีส่วนร่วม เกี่ยวข้องสัมพันธ์อยู่ด้วยกันโดยไม่รู้ตัว ดังนั้น ด้วยกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ จึงพบทางออกของปัญหาด้วยปัญญา

๑. สังเกต ระบุ วิเคราะห์ เชื่อมโยง “ปัญหา” จากภายนอกสู่ภายในชีวิตจิตใจของตนเอง
๒. เรียนรู้แสวงหา ฝึกฝน คุณธรรม (หรือคุณงามความดี) จากภายในเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาภายนอก
๓. วางแผน กำหนดเป้าหมายการแก้ปัญหา ออกแบบวิธีการ กิจกรรม ปฏิบัติการ ทดลอง อย่างมีหลักคิดหลักธรรมสู่ความจริง
๔. ลงมือปฏิบัติการอย่างมีแบบแผน มั่นคง ต่อเนื่อง ติดตาม บันทึกผล
๕. สรุป ประเมินผล ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องและขยายผล

ดังนั้นโครงการคุณธรรม จึงเป็น WIN-WIN SITUATION กล่าวคือ เด็กๆ ได้ฝึกทักษะการทำโครงการด้วยวิธีคิดอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การประยุกต์สู่การปฏิบัติ เกิดการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เคยมีในโรงเรียนให้ลุล่วงไป ขยายผลไปถึงการแก้ปัญหาในชุมชน ครอบครัวด้วย คณะครู ผู้บริหาร และศิษยานุศิษย์ สามารถจัดทำผลงานวิจัยได้อย่างมีคุณภาพและเกิดประโยชน์จริง

๓. คนดีและมีปัญญา เกิดขึ้นได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาในระบบไตรสิกขา

กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายใต้โครงงานคุณธรรมฯ นี้ เป็นกระบวนการที่พัฒนาและปรับปรุงประยุกต์มาจากกระบวนการเรียนรู้วิถีพุทธ ซึ่งใช้แบบจำลองของวงรอบ ๑-๒-๓-๔ ที่หมุนเวียนสัมพันธ์ซับซ้อนขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันประกอบด้วย

ที่มา: Phramaha Pongnarin *Thitavamsa*, "An Analytical Study of Process of Learning in Theravada Buddhism," Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya University, 2005

๑. ชั้นกัลยาณมิตรและปรโตโมสะ

มีความสำคัญที่จะช่วยนำ ช่วยสนับสนุน ช่วยสร้างแรงบันดาลใจ สร้างศรัทธาในการทำความดี ซึ่งมีตั้งแต่กลุ่มเพื่อนใกล้ตัว ครู ผู้บริหาร พระสงฆ์ พ่อแม่ จนถึงองค์กรที่ให้การสนับสนุน ให้โครงการดำเนินไปได้ด้วยดี โดยเป็นผู้ชักจูงปัจจัยภายนอกมากกระตุ้นตัวเปิดการเรียนรู้ซึ่งอยู่ภายในอีกที ปัจจัยภายนอกดังกล่าว เรียกว่า “ปรโตโมสะ” มีหลายลักษณะ ตั้งแต่คำสอน คำบอกกล่าว หนังสือ ตำรา สื่อต่างๆ และที่ดีที่สุด คือ “เสียงของครู” เพราะเป็นเสียงที่จะสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นในใจ เป็นกำลังใจให้เปิดการเรียนรู้ภายในตนขึ้น จนเข้าใจถึงคุณค่า ถึงประโยชน์ของการทำความดีการสร้างคุณธรรมจริยธรรมขึ้นในตน เมื่อเข้าใจถึงประโยชน์ จึงเกิดฉันทะความพอใจใคร่ที่จะลงมือกระทำด้วยตนเองโดยไม่ลังเล เสียงของครูในโครงการนี้ที่สำคัญที่สุด คือ พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ชาวไทยทุกคนล้วนมีศรัทธาอย่างเต็มเปี่ยม เมื่อโครงการคุณธรรมเลือกมาใช้เป็นเสียงบอกกล่าว (ปรโตโมสะ) อีกที ให้ชัดเจนว่า ศรัทธาที่เกิดขึ้นนั้นควรนำไปสู่ “เยาวชนไทย ทำดี ถวายในหลวง” จึงเท่ากับเป็นเสียงบอกที่ให้แนวทางว่า การตอบแทนคุณท่านในครั้งนี้มีไขไต่อื่น แต่เป็นการ “ทำดี” ถวายท่านนั่นเอง เป็นการเลือกทำดีโดยใช้หลักคุณธรรม

๒. ชั้นโยนิโสมนสิการ

คือ เมื่อปัจจัยภายนอกไปกระตุ้นตัวเปิดการเรียนรู้ภายใน ซึ่งหมายถึงกระบวนการคิดพิจารณา ที่เรียกว่า โยนิโสมนสิการ เริ่มตั้งแต่เยาวชนจะทำดีอะไรถวายในหลวง ซึ่งตามเงื่อนไขก็คือ การกระทำนั้นควรตอบโจทย์หรือแก้ปัญหาจริงที่ทุกคนหรือส่วนใหญ่กำลังเผชิญอยู่ โดยช่วยกันระบุนโยบายให้ชัดเจน ค้นหาสาเหตุที่มาของปัญหานั้นๆ สืบสาว ปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ทั้งบุคคล สถานการณ์ สถานที่ ฯลฯ เริ่มวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายของการแก้ปัญหา พิจารณาทิศทางปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นจริง ทั้งหมดนี้เป็นวิธีคิดพิจารณาแบบอริยสัจ ๔ (หนึ่งในวิธีคิด — โยนิโสมนสิการ) นั่นเอง

๓. ชั้นกระบวนการไตรสิกขา

เป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม คือ

ด้านพฤติกรรม — ด้านจิตใจ — ด้านปัญญา
(ศีล) (สมาธิ) (ปัญญา)

โครงการนี้จึงเน้นให้มีช่วงระยะเวลาดำเนินงานนานถึง ๓-๔ เดือน ให้รวมทั้งการอบรม การทำโครงการ และการเข้าค่ายสุดยอดผู้นำถึง ๔ เดือน เพื่อให้เพียงพอต่อการค่อยๆ สะสมการเรียนรู้ ผ่านการปฏิบัติงานจริงของกลุ่ม

- ❖ **ศีล** ซึ่งต้องอาศัยการเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกันอย่างเอื้ออาทรและให้กำลังใจกัน ระมัดระวังคำพูด การกระทำที่จะไม่เบียดเบียนใคร สร้างเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม กำกับตนเองด้วยคุณธรรม เช่น ความอดทน ความขยัน
- ❖ **สมาธิ** หมั่นเพียร ความมุ่งมั่นตั้งใจและกระทำอย่างต่อเนื่องไม่ทอดย
- ❖ **ปัญญา** ส่วนการพิจารณาไตร่ตรอง เรียนรู้จากหลักธรรม คำสอน ข้อมูลจริง การจับประเด็นปัญหา การวิเคราะห์เชื่อมโยงและแสวงหาทางออกจากปัญหา ตลอดจนการลงมือปฏิบัติเพื่อบรรลุนิติภาวะแก้ไขปัญหาคัดค้านตามประเพณี ผลอย่างเป็นระบบเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น

๔. ชั้นภาวนา๔

ในที่สุดแทบทุกโครงการมักจะสรุปบทเรียนว่าเพราะจุดเริ่มต้นแห่งการเปลี่ยนแปลง (กายภาวนา) พฤติกรรมตนเอง นั้นแหละ จึงเกิดการเรียนรู้ด้วยคุณธรรมจากภายใน (ศีลภาวนา) ซึ่งซึมซับจากประสบการณ์ตรง ที่อาจใช้เวลาานแต่ก็เป็นจุดขับเคลื่อนสืบเนื่องไปสู่ขั้นต่อไป และกลายเป็นเยาวชนคุณภาพใหม่

การประกวดครั้งนี้ จึงเป็นบทเรียนครั้งสำคัญที่พวกเขาได้เรียนรู้และวางใจได้อย่างเหมาะสม ไม่หวั่นไหวไปกับโลกธรรม ๘ อย่างไร รู้จักรักษาใจให้อยู่ในพรหมวิหาร ๔ ได้หรือไม่ และไม่หลงอยู่กับการแข่งขันหรือรางวัล แต่กลับเห็นคุณค่าของความรักใคร่ปรองดองสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สามารถอนุโมทนา ยินดีในความสำเร็จของโครงการงานของเพื่อนๆ กลุ่มอื่นได้ (จิตตภาวนา) นับเป็นการปรับเข้าสู่ทัศนคติและค่านิยมที่ดี ใฝ่ดี ใฝ่สร้างสรรค์ มีพัฒนาการทางพฤติกรรม จิตใจ ตั้งมั่นในความดีงาม เข้มแข็ง อดทน ขยัน กล้าหาญ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ และมีพัฒนาการทางปัญญาที่ดี มีทักษะกระบวนการคิดที่ดี มีความแยบคายในการชักชวนคนอื่น ๆ เข้ามาช่วยกันแก้ปัญหา เข้าใจความเป็นจริงของชีวิต ของโลกและธรรม เรียกได้ว่า หากมีพัฒนาการทั้ง ๔ ด้านพร้อม (กายภาวนา ศิลภาวนา จิตตภาวนา และปัญญาภาวนา) ก็จะเป็นผู้ที่พร้อมที่จะมีบทบาทเป็น กัลยาณมิตรให้กับผู้อื่นได้ต่อไป ซึ่งก็จะเท่ากับว่าเป็นผู้เริ่มต้นขับเคลื่อนวงจรแห่งการเรียนรู้วิถีพุทธนี้สืบไป

๕ ■ การเรียนรู้ที่ไม่จำกัด EDUCATION FOR ALL

ในเมื่อเป็นกระบวนการพัฒนาโครงการคุณธรรมฯ นี้ จึงมีลักษณะที่เปิดกว้างสำหรับทุกความคิด ทุกคน ได้แก่

๑. ไม่แยกเรื่อง ไม่แยกส่วน แต่ทุกเรื่องสาระสามารถบูรณาการเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของโครงการนี้ได้ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นวิชาการด้านใดหรือปัญหาของใคร นำองค์ความรู้ทุกด้าน ทุกวิชาและทุกทักษะที่เกี่ยวข้องมาปรับบูรณาการใช้ในการทำงานและการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์โครงการได้ทั้งสิ้น

๒. ไม่จำกัดจำนวนคน เพศ วัย สถานะ แต่สนับสนุนให้มีส่วนร่วมให้ได้มากที่สุด แม้ว่าจะมีผู้รับผิดชอบกลุ่มแรก ๘-๑๐ คนก็ตาม แต่ต้องพยายามขยายหาแนวร่วมต่อไป ใครอยากมาช่วย อยากเข้ามาร่วมทำงาน ก็เข้ามาช่วยเลย โครงการใดยังมีคนมาช่วยร่วมมือด้วยมากเท่าไร โครงการนั้นยิ่งประสบความสำเร็จ เพราะมีคนมาร่วมทำความดีมากขึ้นเท่านั้น
๓. ไม่ติดขัดที่งบประมาณ แม้จะได้รับการสนับสนุนเบื้องต้นจากศูนย์คุณธรรมฯ สฟฐ. และ TK PARK แต่หากไม่พอ กลุ่มทำงานกลับมีวิธีการหาทางออก ขอความช่วยเหลือในรูปแบบอื่นๆ ด้วยตัวเองได้อีกที่น่าประหลาดใจ เพราะความดียอมเหนี่ยวนำความดีมาหากัน ได้รับความช่วยเหลือจากผู้ที่ศรัทธาและนิยมชมชื่นในการทำความดีของกลุ่มเยาวชน

๒

สู่ เสน่ห์...

เพชรเม็ดงาม

โครงการ การบริโภคด้วยปัญญา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

โดย กลุ่มเยาวชน วิถีเจ้าสัวน้อย
โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม จ.สระบุรี

เราเห็นปัญหาการบริโภคไร้สาระ ทุกคนใช้เงินเกินตัว ซื้แต่ของแบรนด์เนม ใช้เวลาไม่เกิดประโยชน์ รับประทานอาหารไม่เหมาะสม เราอยากแก้ความประพฤติที่เป็นปัญหาเหล่านี้ แต่เราเป็นแค่คนกลุ่มเล็กๆ แล้วเราจะแก้ปัญหาใหญ่ๆ ได้อย่างไร จะทำได้หรือ เราจะเปลี่ยนกฎโรงเรียนหรือ คิดถึงตรงนี้ เราก็กลับมามองที่เหตุของปัญหาก่อน การบริโภคไม่เหมาะสมเกิดจากสาเหตุใด สภาพครอบครัว สภาพสังคม และตัวเราเอง จะดีกว่าไหม ถ้าเราเริ่มแก้ปัญหาจากตัวเอง ดูการบริโภคของแต่ละคน พวกเราจึงออกแบบสำรวจการบริโภค สำรวจสภาพปัญหาจริงที่เกิดขึ้น คือ การบริโภคเวลา การใช้เวลาที่ไม่เหมาะสม หนีเรียน ไม่ร่วมกิจกรรม เล่นเกม การบริโภคเงิน การใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ซื้อของเกินจำเป็น ตามแฟชั่น และการบริโภคสื่อ เราไม่สามารถควบคุมสื่อได้ จึงต้องหาวิธีให้เกิดการตระหนักในการเลือกรับสื่อให้เหมาะสมกับวัยและตัวเอง เพื่อสร้างจิตสำนึกในทางที่ดี

๑ ■ มองเห็นปัญหา มีปัญญาเห็นโอกาส

“ชวนกันตระหนักรู้ว่ากำลังเป็นผู้บริโภคหรือถูกบริโภคกันแน่”

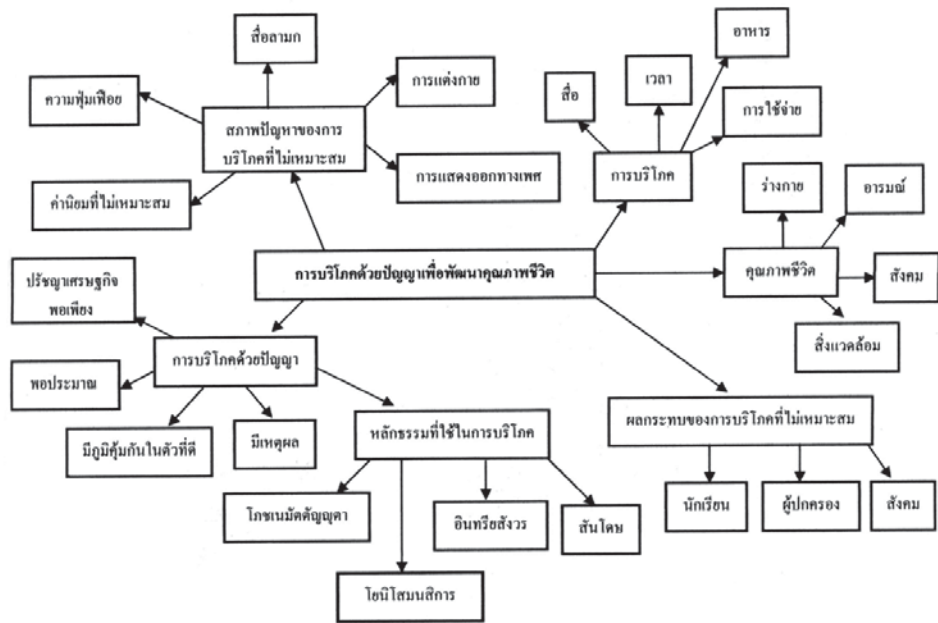
กลุ่มเยาวชน วิถีเจ้าสัวน้อย

นางสาวกนกรัตน์	พูลเพิ่ม	ประธาน	ม.๕/๓
นางสาวแกรม	แก้วสุข	รองประธาน	ม.๕/๒
นางสาวปภาวี	พิมพ์ทอง	รองประธาน	ม.๕/๓
นางสาวนวรรรัตน์	จาเลิศ	เลขานุการ	ม.๕/๑
นางสาวศมนรรัตน์	แดงสะอาด	เหรัญญิก	ม.๕/๓
นายปกติ	เกียรติประดับ	ประชาสัมพันธ์	ม.๖/๑
นายชนา	เหลืองพิกุลทอง	สวัสดิการ	ม.๖/๑
นางสาวพรกมล	แสงสวัสดิ์	สวัสดิการ	ม.๕/๓

นักเรียนโรงเรียนมัธยมในพื้นที่อำเภอเมืองสระบุรีทั้ง ๘ คนนี้เป็นวัยรุ่น วัยมันส์ ในเมืองที่มีความเจริญทางเทคโนโลยีมากมายล้นมเช่นเดียวกับเด็กมัธยมทั่วๆ ไป ที่โรงเรียนสระบุรีวิทยาคมเป็นอีกที่หนึ่งที่เด็กๆ กำลังประสบปัญหาการขาดการไตร่ตรองที่จะเลือกรับวัฒนธรรมและค่านิยมอย่างเหมาะสม จะเกิดอาการที่สังเกตได้ชัดเจนดังนี้คือ ใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์ ใช้สิ่งอำนวยความสะดวก ฟุ้งเฟ้อ ใช้เงินเกินตัว ทำให้เป็นหนี้เป็นสิน เป็นขโมยหรือทะเลาะวิวาทเพราะหนี้สิน ติดเกม มาโรงเรียนสาย การเรียนตกต่ำ หนีเรียน กิริยามารยาทไม่ดี วาจายหยาบคาย ก้าวร้าว ผิดระเบียบทั้งการแต่งตัวและทรงผม คบเพื่อนต่างเพศเกินงาม เกินพอดี เหล่านี้คือผลของการกินอยู่ดูไม่เป็น และมองไม่ออกว่าเป็นทางเลือกทางเสียหาย ทางแห่งวิบัติอย่างไร

แต่เด็กๆ กลุ่มวิถีเจ้าสัวน้อยตื่นแล้ว ตื่นจากภาพมายาของการใช้ชีวิตตามกระแสนิยมสมัยใหม่ที่เย้ายวนชวนให้หลงใหลไปกับวัตถุอำนวยความสะดวกสบายสนุกสนานเพลิดเพลินต่างๆ จนไม่รู้เท่าทันสิ่งที่ตนบริโภคอยู่ เสพอยู่ เช่น การ์ตูนลามก แฟชั่นอันตรายนำภัยใส่ตัว เคลิ้มหลงไปกับคำโฆษณาชักชวนให้อยาก ให้ซื้อ ให้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยทั้งๆ ที่ไม่มีรายได้ ให้ดี้นรนไขว่คว้าคลังค์ลีลันดาราและติดตามข่าวบันเทิงจนเกินพอดี เขาตื่นขึ้น ตระหนัก รับรู้ชัดเจน สามารถมองเห็นผลเสียมากมายมหาศาลจากการบริโภควัฒนธรรมตะวันตก และเทคโนโลยีโดยไม่รู้เท่าทันข้อดีข้อเสียว่ามีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทย กระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ทำลายวัฒนธรรมไทย และที่ร้ายที่สุดคือ ศักยภาพของเยาวชนไทย เสื่อมลงจากการใช้ชีวิตแบบไม่ยั้งคิดเช่นนี้

ผังมโนทัศน์

๒. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

กระบวนการสร้างจิตสำนึกและการบริโภคที่เหมาะสม จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเรามีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และแนวทางตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่เด็ก ๆ ได้นำไปใช้ในการวางแผนดำเนินการทุกขั้นตอน ได้แก่

๑. หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

- ❖ อินทรีย์สังวร หมายถึง การสำรวม ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ให้มีสติ ตั้งมั่นตลอดเวลา ระวังรักษาใจ มิให้กิเลสเข้าครอบงำ
- ❖ สันโดษ หมายถึง ความพอใจในสิ่งที่มีและได้มาโดยสุจริตใจ
- ❖ โภชนะ มัตตัญญูตา หมายถึง การรู้จักประมาณตนในการบริโภค คือรู้จักพิจารณารับประทาน อาหารเพื่อหล่อเลี้ยงร่างกาย ใช้ทำกิจให้ชีวิตผาสุก มิใช่เพื่อสนุกสนานมัวเมา
- ❖ โยนิโสมนสิการ หมายถึง กระบวนการคิดและไตร่ตรองให้เห็นโทษของการบริโภค ที่ไม่เหมาะสม โดยคิดพิจารณาไตร่ตรอง ด้วยตนเอง แล้วแก้ไขพฤติกรรมเหล่านั้น โดยอาศัย ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง

เป็นการนำข้อธรรมมาใช้เป็นสติกำกับระวังตน ให้รู้จักคิด พิจารณาไตร่ตรอง ต่อการเลือกรับเลือกเสพ ทั้งในเรื่องของการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ ทั้งการรู้จักกำกับตนให้มีวินัย ในการเรียน การจัดสรรเวลายามว่างให้เหมาะสม เช่น ไม่เล่นเกมมากจนเสียสุขภาพ และที่สำคัญคือ การมีความมั่นคงทางใจในการเลือกซื้อสิ่งของเครื่องใช้ เครื่องแต่งกาย ให้เหมาะสมกับการนำมาใช้งาน มิใช่เพียงซื้อและคอยปรับเปลี่ยนตามสมัยนิยมเท่านั้น

๒. แนวพระราชดำริส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

❖ เศรษฐกิจพอเพียง   ซึ่งเน้นแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชน
ในทุกระดับอย่างมีความพอประมาณ

๓ ■ กระบวนการทำดี

เด็กๆกลับมาเริ่มมองที่เหตุของปัญหาการบริโภคไม่เหมาะสมเกิดจากสาเหตุใดสภาพครอบครัว สภาพสังคม และตัวเอง จะดีกว่าไหมถ้าเขาเริ่มแก้ปัญหาจากตัวเอง ดูการบริโภคของแต่ละคน แก้ปัญหาโดยเน้นให้เยาวชนใช้ปัญญาในการคิดพิจารณา ฝึกสติในการบริโภค เห็นถึงคุณค่าแท้ คุณค่าเทียมในสิ่งที่บริโภค ในที่สุดพวกเขาจึงออกแบบสำรวจการบริโภค สำรวจสภาพปัญหาจริงที่เกิดขึ้น ด้วยการให้นักเรียนบันทึกพฤติกรรมการบริโภค โดยแบ่งเป็น ๓ ด้าน คือ

การบริโภคเวลา การใช้เวลาที่ไม่เหมาะสม หนีเรียน ไม่ร่วมกิจกรรม ติดเกม แก้ปัญหาด้วยการให้นักเรียนบันทึกว่าใน ๒๔ ชั่วโมง ทำกิจกรรมอะไรไปบ้างและเป็นเวลานานเท่าไร

การใช้จ่าย การใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ชื้อของเกินจำเป็น ตามแฟชั่น ให้นักเรียนบันทึกว่าซื้ออะไรไปบ้างและสิ่งนั้นมีประโยชน์มากน้อยเพียงใด ซึ่งนักเรียนต้องทำกิจกรรมออม ๑ ส่วน ใช้ ๓ ส่วนควบคู่กันไปด้วย โดยให้นักเรียนนำเงินที่ได้ในแต่ละวันมาแบ่งเป็น ๔ ส่วน หลังจากแบ่งส่วนออมแล้ว ส่วนที่เหลือนำไปจัดสรรให้เหมาะสมและพอดีกับการใช้จ่ายในแต่ละวัน นอกจากนี้ทุกคนต้องตั้งเป้าหมายในการออมด้วยว่าจะนำเงินออมนี้ไปใช้ทำอะไรบ้าง ทั้งนี้โดยมีผู้ปกครองตรวจสอบการบันทึกอย่างต่อเนื่อง

การบริโภคสื่อ เมื่อเราไม่สามารถควบคุมสื่อได้ จึงต้องหาวิธีให้เกิดการตระหนักในการเลือกรับข้อมูล รับสื่อให้เหมาะสมกับวัยและตัวเอง เพื่อสร้างจิตสำนึกในทางที่ดี ให้นักเรียนบันทึกว่า นักเรียนเลือกชม ดู ฟัง หรืออ่าน รายการอะไรบ้างใน ๑ วัน พร้อมบอกเหตุผลที่เลือกทำกิจกรรมนั้นๆ ว่ามีผลดีหรือผลเสียอย่างไรบ้าง

เมื่อพิจารณาเห็นเหตุที่มาแห่งปัญหาว่าต้องกลับมาเริ่มที่ตนเอง เด็กๆ จึงออกแบบกิจกรรมเพื่อเตือนสติ โดยเริ่มปฏิบัติการที่นักเรียนมัธยม ๕ จำนวน ๒๘๑ คนก่อน ด้วยกิจกรรมที่ทุกคนต้องทำร่วมกัน เป็นกิจกรรมหลัก ๔ อย่าง ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้านการบริโภค คือ

๑. สมุด “บันทึกเศรษฐกิจ”

แบบบันทึกการบริโภคเรื่องสื่อ การใช้เวลา และการใช้จ่ายในช่วง ๑ เดือน แล้วให้สรุปข้อดี ข้อเสีย ของสิ่งที่บริโภค โดยให้ครูและผู้ปกครองตรวจสอบ

๒. ใช้ ๓ ส่วน ออม ๑ ส่วน

ทำบันทึกรายรับ-รายจ่าย โดยจัดสรรการใช้เงินเป็นค่าใช้จ่าย ๓ ส่วน และเก็บออมไว้ ๑ ส่วน จากนั้นให้ครูและผู้ปกครองตรวจสอบ

๓. โครงการเศรษฐกิจพอเพียงและการออม

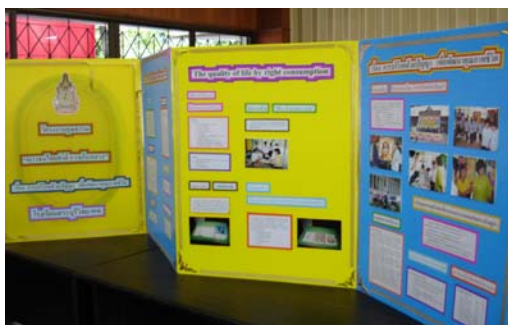
แบ่งกลุ่มนักเรียนมัธยม ๕ ทำโครงการโดยจะต้องสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ให้เป็นงานบูรณาการในวิชาสังคม(เศรษฐศาสตร์) และพระพุทธศาสนา ได้แก่ การทำรายงานเรื่องการบริโภคสื่อ การจัดสรรเวลาการออม ฯลฯ ก่อนจะนำไปจัดนิทรรศการขยายผลในโรงเรียนต่อไป

๔. การบริโภคด้วยปัญญา พัฒนาคุณภาพชีวิต

เป็นการจัดนิทรรศการร่วมกันทั้งระดับชั้น และกำหนดหัวข้อทั้งหมด ๑๑ เรื่อง

- การบริโภคสื่อสิ่งพิมพ์
- การบริโภคอาหาร
- สิ่งเสพติด
- การบริโภคเวลา
- การออม
- โทรศัพท์
- การบริโภคสื่อโทรทัศน์
- การบริโภคอินเทอร์เน็ต
- สัมปฤติธรรม
- การบริโภคเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ
- การบริโภคเกมส์

การทำโครงการที่ผ่านมาเป็นตัวจุดประกายเริ่มต้น แต่การขับเคลื่อนให้เกิดความร่วมมือร่วมใจและสร้างความตระหนักในหมู่นักเรียนกลุ่มเป้าหมายและนักเรียนชั้นอื่นๆนั้นต้องอาศัยจิตสำนึกอาศัยปัญญาในการพิจารณาไตร่ตรอง การแก้ปัญหาที่ต้องอาศัยความต่อเนื่องและการเข้าใจตนเองลึกซึ้ง เพราะการต่อสู้กับ “ความเคยชิน” เดิมๆ และความอยากได้ อยากมี อยากเป็น โดยไม่ต้องอดทนลำบากเพียรพยายาม ที่หยิ่งรากลึกในวิถีชีวิตที่ขาดการยั้งคิดมาเนิ่นนาน และเป็นไปอย่างทั่วถึงกว้างขวาง การดำเนินงานต่อไปจึงต้องใช้พลังความรักความเมตตาเพื่อประดับประดาของครุฑราชของกลุ่มเยาวชนและเพื่อนนักเรียนต่อไป

๔. ผลสะท้อนจากความสำเร็จ

โครงการนี้มีจุดเด่นอยู่ที่กิจกรรมเรียบง่าย ดำเนินการได้อย่างไม่ซับซ้อน ตรงไปตรงมา คือช่วยกันทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจหรือเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน โดยแบ่งงานกันทำได้เป็นอย่างดีมีกระบวนการทางปัญญา ปฏิสัมพันธ์ที่ดี และความเป็นกัลยาณมิตรอยู่ในทุกขั้นตอนเพราะมิได้บังคับหรือสั่งสอนเพื่อนๆ ในฐานะผู้ที่รู้ดีกว่า แต่ชวนกันหยั่งลงไปในความจริงที่เกิดขึ้นรอบตัวร่วมกัน ซึ่งนับว่าเป็นกุศโลบายที่น่าสนใจเพราะพฤติกรรมการบริโภคนี้ไม่มีผู้ใด “สั่ง” ให้เสพ หรือไม่เสพบริโภคหรือไม่บริโภคได้ทั้งสิ้น เพราะสำหรับวัยรุ่นนทางเดียวที่จะเกิดผลได้จริงคือ “การเรียนรู้” คือ ศึกษา ค้นคว้า เรียนเพื่อให้รู้ ให้ตระหนักด้วยตน เพราะคนเท่านั้นจะเตือนตนได้จริง

“เกิดการจัดการกับตัวเอง จากที่ติดเกมก็เล่นเกมน้อยลง ดูโทรทัศน์น้อยลง ทบทวนบทเรียน เริ่มออมเงิน มีเงินเหลือเก็บมากขึ้น แรกๆ ก็ยาก แต่พอเริ่มเก็บก็เริ่มชิน มันเป็นเรื่องที่ทำได้ สร้างนิสัย ใหม่ๆ รู้สึกว่าทำสิ่งดีๆ ให้ตัวเอง”

นายอนรรฆพล เพ็ญศรี ม.๕

ผู้เข้าร่วมโครงการ

“จากเดิมเป็นคนที่ไม่กล้าทำอะไรใหม่ๆ คิดแต่เรื่องแข่งขัน แต่พอมาทำโครงการนี้ ได้ร่วมกิจกรรมค่ายก็ละลายพฤติกรรมไปเลย คลายใจเลย รู้สึกแต่ความชื่นชมยินดีในโครงการ คุณธรรมทุกงาน รู้สึกดีใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการคุณธรรม เป็นการดึงศักยภาพ ที่มีอยู่ภายในออกมาใช้ ทำให้รู้จักคิดมากขึ้น เริ่มคิดเป็น วางแผนเป็น คิดทั้งเรื่องใหญ่และคิย่อยๆ

ทำโครงการนี้ เพื่อนสอบถามว่า ทำทำไม ได้อะไร เราก็บอกว่าทำเพื่อในหลวง ทำไมทำไมไม่เสร็จสักที เราก็ตอบว่างานนี้ต้องสานต่อ ต้องทำต่อเนื่อง แม้ว่าเราจะจบไปแล้วก็ต้องมีรุ่นน้องมาสานต่อ

ปัญหาที่เราประสบเป็นเรื่องการขยายเครือข่าย ทำอย่างไรให้ ทุกคนเข้าถึงโครงการเราได้เต็มที่ เราต้องใช้อุบายหลายอย่าง แจกใบปลิวเราก็เขียนเป็นชุดๆ เ้าความสนใจเขา ให้อ่านแล้วสะดุดใจ สะดุดคิด จุดประกายได้ จัดประชาสัมพันธ์หน้าเสาธงตอนเช้า บอกเล่ากิจกรรมที่ทำ ชวนร่วมกิจกรรม อยากให้ทุกคนเข้าใจ ว่าสิ่งที่เราจะร่วมกันทำนี้เป็นผลดีแก่ตัวเอง เป็นรากฐานในการพัฒนาชีวิต

สิ่งที่ทำตอนนี้อาจไม่ใช่ความดีที่ทุกคนต้องสรรเสริญ แต่เป็นความดีที่รู้สึกดี ๆ กับตัวเอง อยากฝากทุกคนว่า ในชีวิตนี้ คุณทำความดีเพื่อในหลวงหรือยัง? ความดีนี้ไม่ใช่เพื่อใคร แต่เพื่อตัวคุณเอง”

นางสาวกกรัตน์ พูลเพิ่ม

ประธานโครงการ

“เกิดวิธีคิดใหม่ๆ มาปรับใช้กับเรื่องอื่นๆ ในชีวิตประจำวัน การออมเงินทำให้รู้จักการใช้จ่าย รู้จักการจัดสรรเวลา ใช้เวลาให้มีประโยชน์ รู้จักวางแผนการเรียน วางแผนอนาคต”

นางสาวแกรม แก้วสุข

รองประธาน

โครงการ สานสายใยครอบครัว ผูกจิตติดคุณธรรม เพื่อเทิดพระเกียรติ

โดย กลุ่มเยาวชน ชมพูพันธุ์ทิพย์
โรงเรียนท่าช้างวิทยาคาร จังหวัดสิงห์บุรี

ทุกวันนี้ชีวิตของผู้คนในชนบทเริ่มเผชิญกับความวุ่นวาย สับสนและเต็มไปด้วยความเห็นแก่ตัว คนชนบทพากันทิ้งถิ่น จากที่เคยทำงานอยู่ในท้องไร่ท้องนาต่างก็ผันตัวเองเข้าไปทำงานในเมืองกรุง หรือย้ายถิ่นทำงานตามโรงงาน พ่อแม่ทิ้งลูกไปทำงานหาเงินปล่อยให้ปู่ย่าตายายเลี้ยงหลานแทน ทุกคนต่างคนต่างดิ้นรนไขว่คว้าว่าวัตถุภายนอกมา

ประเคนใส่ตัวเอง ผั่งตัวอยู่กับชีวิตบริโภคนิยม หลงไปกับวัตถุนิยมอย่างเต็มที่ ด้วยเชื่อว่าการที่มีเงินมากจะทำให้ชีวิตมีความสุขและมั่นคงขึ้น ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้เกิดกลุ่มชมพูพันธุ์ทิพย์คิดโครงการสร้างสานความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัวเป็นการจัดสรรให้เกิดการใช้เวลาร่วมกันผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรม ๑ ต้น ๑ กระจ่าง ๑ แปลง กิจกรรมก่อนหัวถึงหมอน กิจกรรม ๑ มื้อ ๑ สัปดาห์ กิจกรรมสานสัมพันธ์ด้วยการสัมผัส และกิจกรรม ๑ ครอบครัว ๑ วันสำคัญ

๑ ■ มองเห็นปัญหา มีปัญญาเห็นโอกาส

“คนจะดีได้ ต้องเริ่มจากครอบครัว ซึ่งเป็นต้นทางของชีวิต”

ทันทีที่ความเจริญแทรกตัวไปอยู่ทุกหนทุกแห่ง ความวุ่นวาย สับสน ก็เริ่มเกิดขึ้นตามมา ความเป็นอยู่ที่เคยเรียบง่าย สมถะ ความโอบอ้อมอารีเอื้ออาทรในกันและกันของคนในครอบครัว ในหมู่บ้าน ในชุมชน และภาพชนบทที่อบอุ่น งดงามเริ่มจางหายไป เหลือแต่ภาพอันชัดเจนของผู้คน ในชุมชนที่แก่งแย่งแข่งขันกัน ทำมาหากินเพื่อความอยู่รอด หลายครอบครัวที่พ่อแม่เข้าไปเป็นคณ งานในโรงงาน ทำงานทั้งวันทั้งคืน บ้างก็ไปทำงานต่างถิ่นทิ้งลูกไว้ให้ปู่ย่า ตายายเลี้ยงดู ความอบอุ่น ใกล้ชิดที่เคยมีมาลดน้อยถอยลงจนพ่อแม่แทบไม่มีโอกาสได้รับรู้ปัญหาเรื่องราวของลูก ละเลยและ ขาดความเอาใจใส่ในการศึกษาของลูก คนในครอบครัวไม่รับรู้ทุกข์สุขของกันและกัน แต่ละ ครอบครัวมีเวลาให้กันน้อยลง ผู้ใหญ่ละทิ้งครอบครัวและถิ่นฐานส่งผลให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นบางอย่าง ขาดผู้สืบทอด คนรุ่นหลังจึงมองไม่เห็นคุณค่าและความหมายจนขาดความรักความหวงแหนใน ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน อีกทั้งขาดความสนใจในหลักธรรม คำสั่งสอนจนละทิ้งพระพุทธศาสนาไป

จากปัญหานำมาสู่ปัญญา ในการพิจารณาแก้ไขจึงเป็นโอกาสให้เด็ก ๆ กลุ่มชมพูนุรักษ์ทิพย์ เยาวชน ผู้รับผิดชอบโครงการ “สานสายใยครอบครัว ผูกจิตติดคุณธรรม เพื่อเทิดพระเกียรติ” ทั้ง ๘ คน คือ

นายลิขิต	เพ็ชรนิล	ประธาน	ม.๖/๑
นายคทาภูธ	ม่วงแก้ว	รองประธาน	ม.๖/๑
น.ส.ศิริพร	แจ่มทอง	รองประธาน	ม.๖/๑
น.ส.ศิรินทร์ทิพย์	เกรงขาม	เลขานุการ	ม.๖/๑
น.ส.ทิพย์วรรณ	แสงเจริญ	เหรัญญิก	ม.๖/๑
ด.ญ.พิมพ์ชนก	ไชยวงษ์	ประชาสัมพันธ์	ม.๓/๑
น.ส.วาสนา	ถ้ายทอง	สวัสดิการ	ม.๖/๑
ด.ญ.สุลีวัลย์	ประเชิญ	สวัสดิการ	ม.๓/๑

พวกเขาเกิดความตระหนักเพราะเผชิญปัญหาเหล่านี้ด้วยตัวเอง การทำงานของพ่อแม่ที่มุ่งแต่จะหาเลี้ยงครอบครัวทำให้เขาหลายคนไม่ค่อยมีโอกาสได้อยู่กันพร้อมหน้าพ่อแม่ลูก เงินทองที่พ่อแม่หามาแม้จะช่วยให้เขามีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่ก็ต้องแลกมาด้วยความเครียด ความกดดัน ความวิตกกังวล ความกลัว ความรักความอบอุ่น สายสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูกต่างหากที่พวกเขาโหยหาอยู่ลึกๆ ภายในใจ ด้วยเพราะมองเห็นถึงคุณค่าที่แท้จริงของชีวิต ซึ่งคือเอื้อเอื้อ ความเอื้ออาทรระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์ ความรักของคนในครอบครัว ความสัมพันธ์ที่เป็นภาวะของใจต่อใจต่างหากที่ทรงคุณค่ามากกว่าข้าวของเงินทองวัตถุใดๆ ที่เป็นเพียงปัจจัยภายนอก ความอบอุ่น ความรัก ความสามัคคีในครอบครัวเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง เพราะครอบครัวถือเป็นสถาบันหลักเป็นพื้นฐานการดำเนินชีวิต พวกเขาจึงจัดทำโครงการ “สานสายใยครอบครัว ผูกจิตติดคุณธรรม เพื่อเทิดพระเกียรติ” โครงการที่เกิดขึ้นจึงมุ่งจะสร้างสานสายใยระหว่างคนในครอบครัว เพื่อเป็นการจัดสรรให้เกิดการใช้เวลาร่วมกัน

๒. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

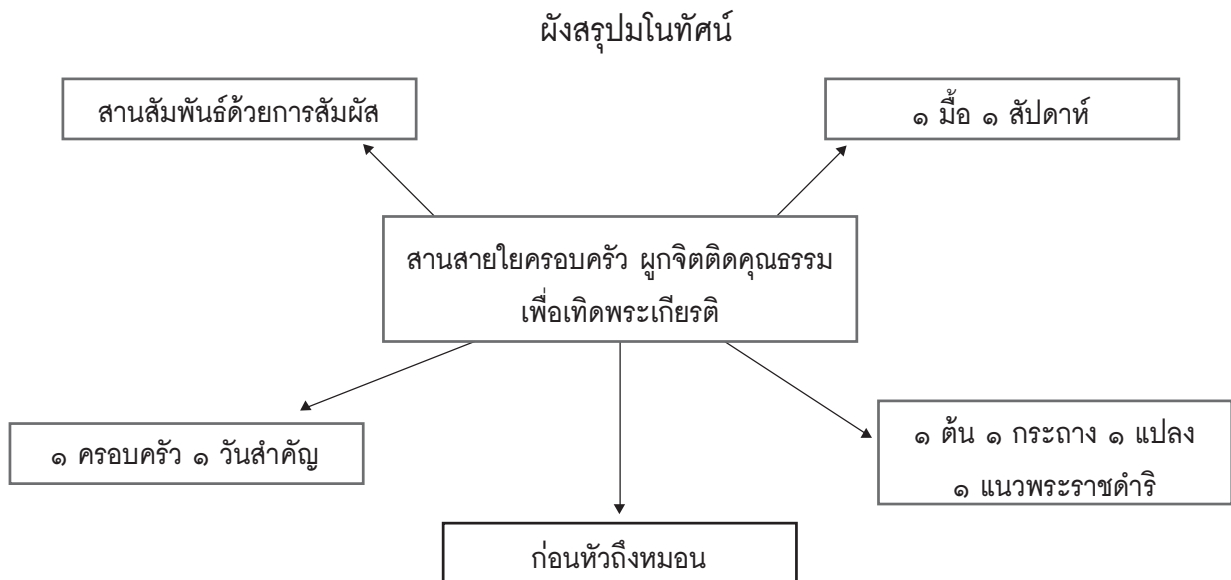
๑. การใช้หลักโยนิโสมนสิการ เด็ก ๆ พากันคิดวิเคราะห์ปัญหาอย่างแยกแยะ แล้วหาทางแก้โดยไม่แยกส่วน พวกเขาใช้การแก้ปัญหาแบบเร้ากุศล โดยสร้างกิจกรรมเชิงรุกเข้าหาพ่อแม่และครอบครัว ด้วยวิธีการเชิงบวก เพื่อให้แต่ละครอบครัวสามารถนำกิจกรรมทั้ง ๕ กิจกรรมที่พวกเขาคิดขึ้นมาใช้ในวิถีชีวิตได้อย่างง่ายๆ เป็นธรรมดา เกิดการใช้เวลาอย่างมีคุณค่าและเกิดคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามเหตุปัจจัยเงื่อนไขเวลาของแต่ละครอบครัว

๒. พุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า สุขยา สุขขมสุส สามคฺติ หมายถึง ความพร้อมเพรียงของหมู่คณะให้เกิดสุข หลักธรรมนี้เด็กๆ มองว่าการคิดดี ทำดี ความอบอุ่น ห่วงใย และความเอื้ออาทร ที่พึงมีในแต่ละคนในแต่ละครอบครัวจะทำให้เกิดการแบ่งปันความดีงามเหล่านั้นไปสู่รอบข้าง เริ่มจากบ้านหนึ่งบ้านดีรวมกันเป็นหมู่บ้านที่ดีสังคมใดสังคมหนึ่งจะดีได้ต้องเริ่มจากครอบครัวที่ดีหลายๆ

ครอบครัวรวมกัน เมื่อสังคมดีก็รวมกันเป็นเมืองที่ดี ปัญหาสังคม อาชญากรรมต่างๆ ก็จะลดน้อยถอยไป เป็นการส่งผลเชิงคุณธรรม เพื่อเป็นเกราะป้องกันปัญหาอื่นๆ ในระยะยาว

๓. กระบวนการทำดี

กิจกรรมทั้ง ๕ กิจกรรมเป็นการจัดสรรเวลาให้แต่ละครอบครัว ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดนี้ นอกจากแต่ละคนจะนำไปปฏิบัติในครอบครัวของตนแล้ว พวกเขายังได้ทำการเชิญชวน ประชาสัมพันธ์และรับสมัครสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น ๖๐ ครอบครัวของเพื่อนนักเรียนเพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติในหลวงด้วย

เด็กๆ ทำการประชาสัมพันธ์เชิญชวนหลายช่องทาง ทั้งโดยการบอกกล่าว แจกแผ่นพับ ออกอากาศวิทยุชุมชน และเสียงตามสายของโรงเรียนเพื่อให้ครอบครัวของเพื่อนนักเรียนในโรงเรียน เข้าร่วมได้มากที่สุด เมื่อนักเรียนคนใดสมัครร่วมโครงการ กลุ่มแกนนำจะทำการสำรวจรวบรวม ข้อมูลแต่ละครอบครัว จากนั้นจะทำพิธีมอบป้าย “บ้านนี้เข้าร่วมโครงการสานสายใยครอบครัว ผูกจิต ติดคุณธรรม เพื่อเทิดพระเกียรติ” โดยทุกบ้านที่ร่วมจะนำป้ายนี้ไปแขวนที่หน้าบ้านของตน เพื่อเป็นการ ประชาสัมพันธ์ให้แต่ละชุมชนได้รับรู้ผ่านสมาชิกที่เป็นตัวกลาง ครอบครัวทั้ง ๖๐ ครอบครัวเมื่อร่วม โครงการนี้จะต้องปฏิบัติกิจกรรมทั้ง ๕ กิจกรรม คือ

๑. กิจกรรม ๑ ต้น ๑ กระถาง ๑ แปลง การให้คนภายในครอบครัวได้ร่วมกันเริ่มต้น ใช้เวลาด้วยกันอย่างมีคุณภาพด้วยการปลูกต้นไม้จาก ๑ ต้น ปลูกไปเรื่อยๆ จะปลูกพืช อะไรก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นไม้ดอกหรือไม้ประดับ โดยปลูกลงดิน ๑ ต้น และปลูกใส่กระถาง อีก ๑ ต้น ส่วนการปลูก ๑ แปลงนั้นเน้นให้ปลูกพืชผักสวนครัว กิจกรรมนี้เป็นกุศโลบาย ที่ครอบครัวจะได้ใช้เวลาทำกิจกรรมยามว่างด้วยกันเป็นทั้งการออกกำลังกาย และ ทางหนึ่งเป็นการดำเนินตามแนวพระราชดำริ (เศรษฐกิจพอเพียง) ที่ปลูกพืชไว้กินเอง

๒. **กิจกรรมก่อนหัวถึงหมอน** เป็นช่วงเวลาสงบ สบาย ก่อนเข้านอน ที่เด็ก ๆ จะชวนผู้ใหญ่ในบ้านไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ หรือปู่ย่าตายายได้มาสวดมนต์ ไหว้พระก่อนนอนหรืออาจนั่งสมาธิร่วมกัน เป็นนาฬิกาทองที่ทุกคนในครอบครัวจะได้ใช้เวลาในการสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ได้ทบทวนตัวเองผ่านหลักธรรม(สวดมนต์ก่อนนอน)ให้กับตนเอง เป็นการทบทวนการกระทำใน ๑ วัน ของตนเอง เพื่อวันรุ่งขึ้นเราจะได้ไม่ทำในสิ่งที่ไม่ดีหรือสิ่งที่ผิดอีก

๓. **กิจกรรม ๑ มื้อ ๑ สัปดาห์** การให้คนในครอบครัวได้ร่วมรับประทานอาหารอย่างพร้อมหน้าพร้อมตากัน อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง เป็นช่วงเวลาที่ผู้ใหญ่จะได้บอกเล่าเรื่องราวดี ๆ และแนะนำสั่งสอนลูกหลานของตน ขณะเดียวกันก็เป็นโอกาสอันดีที่เด็ก ๆ จะได้เรียนรู้สิ่งดี ๆ ปรัชญาหรือปัญหาต่างๆ

๔. **กิจกรรมสานสัมพันธ์ด้วยการสัมผัส** การที่ให้บุคคลภายในครอบครัวได้ใกล้ชิดกัน และสัมผัสกัน เช่น การกอดกัน การบิบนวดให้กับผู้อาวุโสในครอบครัว แต่ทุกคนได้มีโอกาสที่จะกอด หรือสัมผัสกันเพื่อถ่ายทอดความอบอุ่น ทำให้เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่จะได้พูดคุยอบรมสั่งสอนบุคคลภายในครอบครัวได้อย่างอ่อนโยน เข้าถึงใจกันได้อย่างง่าย ๆ

“ผมทำโครงการนี้เพราะเห็นว่าน่าสนใจ แม่ผมต้องหาเงินเยอะ เพราะต้องส่งลูกๆเรียน เวลาที่แม่จะพูดคุยด้วยก็ไม่มีมาก ผมก็เอากิจกรรมที่ทำนี้ไปชวนแม่ร่วมด้วย บ้านผมทำได้ไม่ครบทุกกิจกรรม แม่ก็บอกทำเท่าที่เราทำได้ ปกติผมก็ช่วยแม่ทำขนมขายอยู่แล้วเลย ใช้เวลาที่ทำขนมด้วยกันมาปรึกษาหารือกัน แม่ก็แนะนำนั่นนี่อยู่เสมอ สำหรับผมการได้ใช้เวลากับแม่นอกจากจะเป็นการช่วยแบ่งเบางานของแม่แล้วยังเป็นการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ ที่สำคัญทำให้แม่กับผมเข้าใจกันมากขึ้น”

นายคทาฐ ม่วงแก้ว
รองประธานโครงการ

“เห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ดีเลยเข้าร่วมเป็นสมาชิก ได้ไปขายไปชวนที่หน้าบ้าน ใครผ่านไปมาก็ถามเรื่องว่าขายอะไร ต้องทำอะไร เราก็บอกได้ด้วยความคิดใจ เป็นเหมือนการได้ร่วมทำอะไรดีๆ ถวายในหลวง แต่เป็นการทำดีให้กับคนในบ้านเราเอง พ่อแม่ทำงานเยอะเหนื่อยเลยอยู่กับตายายนอนกับยายทุกคืน กินข้าวกับตายายทุกวัน ก็เอากิจกรรมก่อนหัวถึงหมอนมาบอกยาย ยายก็พาสวดมนต์ สวดเสร็จก็พูดสอนอะไรไปเรื่อย สอนทุกวัน บางทีก็เบื่อก็รู้แต่หนูก็รู้ว่าที่ยายพูดเพราะเป็นห่วงหวังดีกับเรา ยังไงก็เชื่อ เรื่องปลูกต้นไม้หนูก็นอนตาปลูกสวนครัว ก็ดีประหยัดไปได้อีกทาง เรื่องบิบนวดหนูก็นวดให้ยายบ่อยๆ ยายแก่แล้วปวดเมื่อยอยู่เรื่อย เวลานวดยายก็บอกว่าหนูนวดเก่งชอบให้นวดให้”

นางสาว ประภารัตน์ แยมบุญชัย
สมาชิกเข้าร่วมโครงการ

“โครงการในครั้งนี้เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนให้บุคคลในครอบครัวได้พบปะพูดคุยเข้าใจกันมากขึ้น ได้ร่วมทำความดี สร้างสรรค์ให้ครอบครัวอบอุ่น เพราะทุกอย่างจะดีได้ต้องมีรากฐานที่ดีมาจากครอบครัว ซึ่งเป็นกลไกในการทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง เด็ก ๆ จะมีความสุขจิตใจดี รู้ลึกถึงความรัก ความเข้าใจ มีความสุข ส่งผลให้นักเรียนอยากมาโรงเรียน ตั้งใจเรียน ที่สำคัญคือเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี”

นายลิขิต เพ็ชรนิล
ประธานโครงการ

“โครงการนี้เป็นโครงการที่เด็กๆ ร่วมกันคิด มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับเหตุการณ์ภาวะปัญหาต่างๆ ในปัจจุบันที่มักมีจุดเริ่มต้นมาจากปัญหาครอบครัว สถาบันครอบครัวจึงควรวางรากฐาน ในทุกๆ เรื่อง โดยเฉพาะเรื่องคุณธรรม กิจกรรมทั้ง ๕ อย่างนี้เป็นเส้นทางของการเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข วันนี้เป็นเพียงจุดเริ่มต้น แต่ต่อไปจะต้องประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงทั้ง ๖๐ ครอบครัวที่ร่วมกิจกรรมนี้ถือเป็นต้นแบบ เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติเพื่อขยายผลไปสู่ครอบครัวอื่นๆ ต่อไป”

นายประจักษ์ จันทร์ภู
ครูที่ปรึกษาโครงการ

“นี่เป็นโครงการที่เริ่มต้นมองเห็นความดี ให้ความสำคัญของบุคคลในครอบครัว ถ้าทุกคนในครอบครัวสามารถทำกิจกรรมและเห็นประโยชน์ของกิจกรรมนั้นๆ ก็จะทำให้การดำเนินชีวิตเป็นสุข ประสบความสำเร็จ เพราะการดำเนินชีวิตตามหลักทางสายกลางโดยยึดหลักธรรมและวิถีชีวิตแห่งความสุขบนทางเดินที่พอเพียง ขอขอบคุณโครงการนี้ที่สร้างความตระหนักให้กับเยาวชนและครอบครัว ได้มองเห็นถึงความรัก ความผูกพัน ความสามัคคี และเห็นความสำคัญของสมาชิกในครอบครัว และทำให้ทุกครอบครัวอยู่ดี มีสุข กันแบบพอเพียง”

นางลลิต มามีเจริญ
ครูที่ปรึกษาโครงการ

โครงการ ร่วมใจแก้ไข มอบรักจริงใจ ให้อภัยแก่กัน ผูกสัมพันธ์เยาวชน

โดย กลุ่มเยาวชนแสงธรรมนำวิถีพุทธ
โรงเรียนบ้านปากค่าง จ.สุโขทัย

“เมื่องานประเพณียี่เป็ง หรือวันลอยกระทงปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ในช่วงเวลาเย็นใกล้ค่ำ มีนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ของโรงเรียนบ้านปากค่างคนหนึ่ง เกิดการทะเลาะวิวาทกับกลุ่มเยาวชนในหมู่บ้าน และยกพวกตีกันที่บริเวณหน้าโรงเรียน นักเรียนโรงเรียนบ้านปากค่าง คือ พี่ชัยรัตน์และพรรคพวก ถูกฟันบาดเจ็บที่ศีรษะ เย็บไปหลายเข็ม ฟันตื้นญาติผู้ใหญ่ของพี่ชัยรัตน์ ซึ่งเป็นคู่กรณี ถูกฟันเกือบเอาชีวิตไม่รอด และต่อมาเมื่อช่วงปิดเทอม เทศกาลสงกรานต์และประเพณีรดน้ำดำหัว กลุ่มเพื่อนทรมามีเรื่องชกต่อยตีกันกับกลุ่มเยาวชนรุ่นพี่ในบ้านเหนือที่มานั่งเชียร์สาวร่างจนได้รับบาดเจ็บ ต้องส่งโรงพยาบาลกันหลายคน บางคนเกือบพิการ ถ้าผู้ใหญ่บ้าน กำหนด ไม่ช่วยกันห้ามไว้ อาจจะมีการเสียชีวิตได้ซึ่งทั้งสองกรณีนี้ภายหลังมาสืบทราบว่าการทะเลาะกันส่วนหนึ่ง จะเกี่ยวพันเป็นเครือญาติกัน”

ทุกครั้งที่ชุมชนมีงานบุญงานกุศล หรืองานโรงเรียน กลุ่มเยาวชนเป็นต้องก่อเหตุทะเลาะยกพวกตีกัน กลุ่มเยาวชนแสงธรรมนำวิถีพุทธเห็นปัญหาและตั้งข้อสมมติฐานว่า ทุกคนในชุมชนน่าจะเป็นญาติกัน ผู้คนน่าจะมีความรักใคร่ปรองดองสามัคคีกัน ทางกลุ่มเยาวชนจึงดำเนินการทำสาแทรกครอบครัว แจกแจงให้คนในชุมชนเห็นความสัมพันธ์และตระหนักในความสำคัญของความเป็นเครือญาติ และหาหนทางไปสู่การแก้ปัญหาที่เหมาะสม ทั้งนี้ทางกลุ่มผู้นำชุมชนหลายส่วนต่างพากันให้การสนับสนุนและขอรับร่วมทำกิจกรรมนี้ด้วย

๑. มองเห็นปัญหา มีปัญญาเห็นโอกาส

“สาแหรกครอบครัว หัวใจสำคัญแก้ปัญหาคารทะเลาะวิวาท”

ภาพเพื่อนนักเรียนในโรงเรียนและในคนหมู่บ้านยกพวกตีกัน ทำร้ายร่างกายกันจนได้รับบาดเจ็บ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่า และภายหลังจากการทะเลาะวิวาทแต่ละครั้งนั้น ก็มักพบว่าผู้ที่มีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งทำร้ายกัน ส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้อง ผูกพัน มีลำดับเป็นญาติพี่น้องกันทั้งสิ้น ผลลัพธ์ของกรณีพิพาทจึงเป็นบาดแผลที่ทั้งผู้ทะเลาะและผู้เกี่ยวข้อง อาทิ พ่อแม่ และญาติพี่น้องต่างก็เจ็บปวด เดือดร้อน รุนแรงไปตาม ๆ กัน ทั้งเสียใจ เจ็บตัว เสียเงิน กระทั่งเสียอนาคตหรือเสียชีวิต สภาพปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องที่บ้านปากคะยางและสายสัมพันธ์ของเครือญาติที่ซับซ้อนเกี่ยวดองกันในกลุ่มชนเป็นแรงบันดาลใจสำคัญที่ทำให้เด็ก ๆ ชั้นมัธยมต้นทั้ง ๔ คนของโรงเรียนบ้านปากคะยาง คือ

ด.ญ.อนุธิดา	อุตสุรินทร์	ประธานโครงการ
ด.ญ.ช่อผกาทิพย์	แก้วขาว	รองประธานโครงการ
ด.ญ.อลิสสา	วงศ์ทองแก้ว	ผู้ร่วมโครงการ
ด.ญ.จันทร์เพ็ญ	สอนขาว	ผู้ร่วมโครงการ
ด.ญ.ลัดดาวัลย์	หินหล่าย	ผู้ร่วมโครงการ
ด.ญ.ปรีชา	เมืองงาม	ผู้ร่วมโครงการ
ด.ช.ทวิข	วงศ์เทวี	ผู้ร่วมโครงการ
ด.ญ.สุพรรณิกา	เกษมสันต์	ผู้ร่วมโครงการ
ด.ช.อนุวัฒน์	อินสาคำ	ผู้ร่วมโครงการ

พวกเขาพร้อมตัวกันจัดตั้ง กลุ่มแสงธรรมนำวิถีพุทธ ทำโครงการร่วมใจแก้ไข มอบรักจริงใจ ให้อภัยแก่กัน ผูกสัมพันธ์เยาวชน เขาตระหนักชัดในปัญหาด้วยตนเอง รับรู้ปัญหาจากเหตุการณ์ และเรื่องราวของผู้คนในชุมชน แล้วค้นหาและวิเคราะห์เหตุการณ์สภาพปัญหาใกล้ตัวที่เกิดขึ้น กระทั่งพบว่าสาเหตุของความขัดแย้งส่วนใหญ่มาจากการขาดสติ เป็นความคึกคะนอง ใจร้อน ขาดความสามัคคี ขาดความยับยั้งชั่งใจ ขาดความอดทนอดกลั้น เมมาสุรา และที่สำคัญคือการทำไม่รู้ว่าแต่ละคนเกี่ยวข้องเป็นเครือญาติกัน

เด็กๆทำงานด้วยความเป็นกัลยาณมิตร เขาพยายามสื่อสารเรื่องยากด้วยวิธีง่ายๆ สำนวจ เก็บข้อมูล ตลอดจนคิดวิเคราะห์แยกแยะประเด็นปัญหา ตั้งสมมติฐานว่าเหตุวิวาทในชุมชนเล็กๆ แห่งนั้นนอกจากจะมาจากขาดสติและคึกคะนองแล้ว น่าจะมาจากการไม่รู้ว่าเป็นญาติกันอีกด้วย จึงจัดทำสาธกครอบครัวยุคใหม่ การทำลำดับครอบครัวยุคใหม่ สำนวจวงศ์เครือญาติ และมีการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการชักนำกลุ่มเยาวชนในโรงเรียนและผู้คนในชุมชนให้รู้จักกันทั่วๆไปที่แท้ก็เป็นญาติพี่น้องกัน จึงหันมาใช้เวลาและร่วมกิจกรรมกันในทางที่สร้างสรรค์

๒. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

กลุ่มแสงธรรมนำวิถีพุทธนำปัญหาเหล่านี้มาหาแนวทางแก้ไขลดการทะเลาะวิวาทของกลุ่มเยาวชนทั้งในโรงเรียนและชุมชน เพื่อให้เยาวชนในหมู่บ้านปากคะยางได้เกิดความรักใคร่ สามานสามัคคีกันใหม่ญาติมิตร รู้จักการให้อภัยซึ่งกันและกัน และมีทักษะชีวิต มีคุณธรรมน้อมนำตนในการที่จะควบคุมอารมณ์ และควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้

หลักธรรมที่เด็กๆ คิดว่าน่าจะนำมาแก้ปัญหาคือขาดความยับยั้งชั่งใจ ขาดความอดทนอดกลั้นได้ ดังนี้

๑. หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

- ❖ **ขันติ** หมายถึง การรักษาปกติภาวะของตนไว้ ไม่ว่าจะถูกกระทบกระทั่งด้วยสิ่งอันเป็นที่พึงปรารถนาหรือไม่พึงปรารถนาก็ตาม มีความมั่นคงหนักแน่น ดังเช่น การอดทนอดกลั้นต่อคำพูด ท่าที ที่กระตุ้นเร้าให้เกิดโทสะ รู้จักควบคุมอารมณ์ ข่มใจตนเองได้ อันจะช่วยลดการเกิดการทะเลาะวิวาทลง

- ❖ **มงคลชีวิตที่ ๒๗ ความอดทน** ซึ่งลักษณะความอดทนที่ถูกต้องมีดังนี้
  ๑. **มีความอดกลั้น** คือ เมื่อถูกคนพาลด่า ก็ทำราวกับว่าไม่ได้ยิน ทำหูเหมือนหูกระทะ เมื่อเห็นอาการยั่วยุก็ทำราวกับว่าไม่ได้เห็น ทำตาเหมือนตาไม้ไผ่ ไม่สนใจใยดี ไม่ปล่อยใจให้เศร้าหมองไปด้วย ใส่ใจสนใจแต่ในเรื่องที่จะทำความเจริญให้แก่ตนเองเช่น เจริญศีล สมาธิ ปัญญา ให้อภัย ชื่นไป
  ๒. **เป็นผู้ไม่ดูร้าย** คือ สามารถข่มความโกรธไว้ได้ ไม่โกรธ ไม่ทำร้าย ทำอันตรายด้วยอำนาจแห่งความโกรธนั้น ผู้โกรธง่ายแสดงว่ายังขาดความอดทน
  ๓. **ไม่ปลุกล้ำตาให้แก่ใครๆ** คือไม่ก่อทุกข์ให้แก่ผู้อื่น ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนหรือเจ็บแค้นใจจนน้ำตาไหล ด้วยอำนาจความเกรี้ยวกราดของเรา
  ๔. **มีใจเบิกบานแจ่มใสอยู่เป็นนิตย์** คือ มีปีติอิ่มเอิบใจเสมอ ไม่พยายามโทษฟ้า โทษฝน โทษเทวดา โทษโชคชะตา หรือโทษใครๆ ทั้งนั้น พยายามอดทนทำการงานทุกอย่างด้วยใจเบิกบาน

- ❖ **สังคหวัตถุ ๔** ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว คือ ยึดเหนี่ยวใจบุคคล และประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี คือ
  ๑. **ทาน** การให้ คือ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือกัน ด้วยสิ่งของ ตลอดจนถึงให้ความรู้ แนะนำสั่งสอน

๒. ปิยวาจา หรือเปยยวัชชะ วาจาเป็นที่รัก วาจาสุดดีที่น่าใจหรือวาจาซาบซึ้งใจคือ กล่าวคำสุภาพ ไพเราะอ่อนหวาน สมานสามัคคีให้เกิดไมตรี และความรักใคร่นับถือ ตลอดถึงคำแสดงประโยชน์ ประกอบด้วยเหตุผลเป็นหลักฐานจูงใจให้นิยมยอมตาม
๓. อุตถจริยา การประพฤติประโยชน์ คือชวนช่วยช่วยเหลือกิจการ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ตลอดถึงช่วยแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรม
๔. สมานัตตตา ความมีตนเสมอ คือ ทำตนเสมอต้นเสมอปลาย ปฏิบัติสม่ำเสมอในชนทั้งหลาย และเสมอในสุข ทุกข์ โดยร่วมรับรู้แก้ไข ตลอดถึงวางตนเหมาะสมแก่ฐานะ ภาวะ บุคคล เหตุการณ์ และสิ่งแวดล้อม ถูกต้องตามธรรมในแต่ละกรณี

๒. แนวพระราชดำริส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ทรงพระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย ในเรื่อง “ความสามัคคี” ความว่า “ความสามัคคีปรองดองเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับความรักใคร่เผื่อแผ่ ช่วยเหลือกันฉันญาติพี่น้องสองประการนี้ คือ คุณลักษณะสำคัญของไทยที่ช่วยให้ชาติบ้านเมืองอยู่รอดเป็นอิสระ และเจริญมั่นคงมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ขอให้มีความสามัคคีกลมเกลียวกันทุกฝ่าย มีความหนักแน่นและรอบคอบในการตัดสินใจตัดสินเหตุการณ์ต่างๆ โดยมีมุ่งประโยชน์ส่วนรวมและความเจริญของประเทศชาติด้วยเสมอ”

๓. กระบวนการทำดี

เมื่อพิจารณาปัญหาและข้อธรรมจนแจ่มแจ้งแล้ว เด็กๆก็ใช้ข้อธรรมนำทาง โดยได้ดำเนินวิธีการสำรวจความคิดเห็นของเยาวชน ขอคำปรึกษาและข้อเสนอแนะจากครู ผู้นำชุมชน พระ

สงฆ์และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสถานีอนามัยปากคะยางเพื่อศึกษาข้อมูลจำนวนเยาวชนในหมู่บ้าน โดยแยกชาย - หญิง

จากนั้นพากันออกสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเยาวชนในชุมชน ที่เคยทะเลาะกันจำนวน ๔๕ คน โดยใช้แบบสอบถามแล้วร่วมกันสรุปผล พบว่า

- ไม่ทราบว่าเป็นเครือญาติกัน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๘๙
- เกิดการวิวาทเพราะความเข้าใจผิด ๑๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๕๐
- ทะเลาะกันเพราะรู้สึกไม่ถูกชะตา ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐
- ผู้ก่อการวิวาทอายุระหว่าง ๑๕ - ๒๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๒๒
- เยาวชนชายจะเกิดการทะเลาะกันมากกว่าเยาวชนหญิง

แล้วนำผลที่ได้รับมาหาแนวทางแก้ปัญหาทั้งในส่วนของโรงเรียนและในส่วนการขยายผลไปสู่ชุมชน โดยเข้าร่วมประชุมกับกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แจงข่าวสารเรื่องโครงการให้ทราบ และพูดคุยกับกลุ่มผู้นำชุมชนในหมู่บ้าน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแก่ง รายงานผลการปฏิบัติงาน และของงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำโครงการเพื่อขยายต่อในระดับตำบล ทั้งนี้มีการจัดตั้งกฎระเบียบเรื่องการยกพวกตีกันของเยาวชนในหมู่บ้าน และมีกำหนดโทษปรับ มีการปรึกษาและขอความร่วมมือจากผู้นำชุมชน เข้าร่วมประชุมประจำเดือน เพื่อแจงข่าวสาร กิจกรรมของโครงการ และขอความร่วมมือจากผู้ปกครองให้ช่วยสอดส่องดูแลบุตรหลานที่เป็นเยาวชน

ให้ละเว้นจากการดื่มของมึนเมา ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของการยกพวกตีกัน และหาเครือข่ายขยายผลสู่โรงเรียนใกล้เคียง เพื่อเชิญชวนให้ร่วมกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ด้วยกัน

๑. ทำসাথ্রকরобрক্রী

แบ่งกลุ่มออกสำรวจจวงศ์เครือญาติ และสอบถามจากผู้สูงอายุในหมู่บ้าน จัดทำเป็นแผนภูมิแตกแขนง ลำดับญาติในหมู่บ้าน แล้วจัดทำเป็นนิทรรศการ ณ ศาลาประชาคมกลางหมู่บ้าน เพื่อจะอธิบายแจจแจงให้คนในชุมชนได้ทราบว่ ถึงแม้จะต่างนามสกุลกัน แต่ส่วนใหญ่ก็ล้วนแต่เป็นเครือญาติกัน

๒. กิจกรรมกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและพี่ช่วยน้อง

นอกจากการทำসাথ্রকরобрক্রীแล้ว กลุ่มเยาวชนฯ ได้เข้าร่วมประชุมสภานักเรียนเพื่ออภิปรายและเสนอให้แต่ละห้องจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง ภายในโรงเรียน ในด้านต่างๆ ดังนี้

- ❖ ด้านการเรียน หากเพื่อนในกลุ่มหรือน้องๆ คนไหนมีปัญหเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้หรือการบ้าน เพื่อนหรือรุ่นพี่ก็จะช่วยแนะนำและสอนให้ ตลอดจนแก้ปัญหกรณีพิพาทกันในโรงเรียนของพวกน้องๆ เป็นการช่วยเหลือเอื้อเฟื้อกัน รู้จักสร้างมนุษยสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนักเรียนในโรงเรียน ลดปัญหาความรุนแรงและข้อบาดหมางระหว่างกัน

- ❖ ร่วมงานบุญ สาธารณกุศล เมื่อมีงานบุญ งานกุศลต่างๆ เช่น งานศพ งานบวชงานแต่ง กลุ่มอาสาเพื่อนช่วยเพื่อนฯ จะต้องเข้าไปช่วยงานนั้นๆ ทุกครั้งในเวลาเย็นหรือหลังเลิกเรียน โดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ เช่น ฝ่ายล้างจาน ฝ่ายจัดโต๊ะ ฝ่ายเก็บกวาด และฝ่ายบริการ เป็นต้น เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้มีประโยชน์ เปิดโอกาสให้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ตลอดจนทุกคนในชุมชนได้พบปะรู้จักพูดคุยกัน ทั้งนี้ยังฝึกความเป็นผู้เสียสละ มีน้ำใจ ช่วยเหลือผู้อื่นอีก

๓. กิจกรรมสาธารณประโยชน์

ในช่วงวันหยุดหรือวันสำคัญต่างๆ กลุ่มแกนนำร่วมกับทางองค์กรท้องถิ่นจัดให้มีการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ทั้งในโรงเรียนและชุมชนหมู่บ้าน เช่น

- ❖ ปลูกต้นไม้บริเวณอ่างเก็บน้ำแม่ท่าแพ และตามสถานที่สาธารณะในหมู่บ้าน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมให้สวยงาม เกิดความร่มรื่นเป็นสถานที่พักผ่อนในช่วงวันหยุดเรียน
- ❖ ขุดลอกทางระบายน้ำ ทำความสะอาดคูคลอง เก็บกวาดขยะตามที่สาธารณะ ภายในบริเวณหมู่บ้านร่วมกับชุมชน

การร่วมกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน ผ่านการทำงานและยังฝึกให้เยาวชนรู้จักความอดทนจากการทำงานอีกด้วย

๔. จัดกิจกรรมสัมพันธ์วันเครือข่าย

มีการจัดกิจกรรมพิธีสมานฉันท์ผูกข้อมือรับขวัญ สร้างความสามัคคีต่อกันในวันเครือข่าย เด็กและผู้ใหญ่ในชุมชนมีโอกาสทำความรู้จักกันลำดับญาติกัน เกิดการรับรู้เรื่องราวของกันและกัน นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมกีฬาพื้นบ้านประสาใจในหมู่เครือข่าย จัดให้มีการแข่งขันเพื่อเสริมสร้างให้เกิดความรักใคร่ สามัคคีปรองดอง เห็นอกเห็นใจกัน ผู้เล่นทุกคนได้รู้จักน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย เป็นการใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ลดความรุนแรงและความเครียดได้ทางหนึ่ง

จากผลการดำเนินงานตามโครงการ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือ ทำให้เกิดความรักสามัคคี และรู้จักกันในกลุ่มเครือญาติมากขึ้น สังเกตได้จากการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา งานประเพณีและวัฒนธรรมที่จัดขึ้นในชุมชน กลุ่มเยาวชนมีการทะเลาะวิวาทลดลงและไม่เกิดการยกพวกตีกันเลยในช่วงระยะเวลาที่ดำเนินกิจกรรมโครงการ ซึ่งเป็นการกระทำความดีถวายแด่ในหลวงที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปีด้วยในอีกวาระหนึ่ง

๔. ผลสะท้อนจากความสำเร็จ

โครงการนี้ดีเด่นและน่าสนใจหลายด้านด้วยกัน ประเด็นปัญหาการก่อเหตุทะเลาะวิวาทที่หยิบยกมาแก้ไอนั้นเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นและมีอยู่ในแทบทุกพื้นที่ ซึ่งเป็นปัญหาหนึ่งที่สังคมกำลังหาทางออก กิจกรรมและการดำเนินงานเป็นไปอย่างกระตือรือร้น ทั้งยังสามารถปฏิบัติได้จนเกิดผลสัมฤทธิ์ เกิดกระบวนการเรียนรู้ครบถ้วน โดยเริ่มจากกลุ่มแกนนำตระหนักชัดในปัญหาด้วยตัวเองก่อน จากนั้นทำการสำรวจเก็บข้อมูล ออกแบบกิจกรรมเสริมสร้างความรู้จักและสามัคคี เพราะเขาเชื่อว่า “สรรพสิ่งทั้งหลายในโลกล้วนเชื่อมโยงกัน ทุกคนล้วนมีความเกี่ยวข้องกัน เป็นพี่น้อง มีสายสัมพันธ์ต่อกันทั้งสิ้น”

นอกจากนี้ทางกลุ่มเยาวชนฯ ยังสร้างความตระหนักแก่บุคคลและองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สาธารณสุข ตำรวจ และ อบต. มากขึ้น จนทำให้เห็นความสำคัญและหันมาร่วมมือกันและสนับสนุนการแก้ไขและป้องกันปัญหานี้เพิ่มมากขึ้น

“แต่เดิมที่หมู่บ้านมีเรื่องตีกันบ่อย งานบุญทีไร มีเรื่องทุกครั้ง แล้วไปๆ มาๆ ก็เป็นญาติกันทุกคน ชุมชนเราอยู่กันมานาน อยู่ที่นี่กันมาตลอด เกี่ยวดองกันทุกบ้าน นับพี่น้องนับน้องกันได้ แต่เด็กๆ เดียวนี้เริ่มห่างกัน ไม่ค่อยรู้จักกันเพราะผู้ใหญ่อย่างเราๆ นี่แหละที่มัวแต่ทำงาน ทำให้ห่างญาติ ไม่ค่อยพบปะกัน พอมีเรื่องทะเลาะตีกันเมื่อไร เด็กๆ เจ็บตัว ผู้ใหญ่ก็เดือดร้อน ทั้งห่วงลูก ทั้งมารู้ว่าเป็นคนกันเอง ก็เสียใจ การที่เราไม่รู้จักกันมันก็ทำให้ไม่ต้องคิด ไม่ต้องมีความยับยั้งชั่งใจ ไม่พอใจ

ก็ลงมือกัน แต่เมื่อรู้ว่าเป็นญาติกัน เรานับพี่น้อง สายเลือดเดียวกัน ก็ปล่อยวางกันได้
ควบคุมตัวเองได้”

นางเกษสุตา ลาภวงศ์

ผู้ปกครองเด็ก

“ผมเป็นตำรวจอยู่ที่ท้องที่นี้ รู้จักทุกคน จนแทบจะเป็นญาติกับทุกคนในหมู่บ้านเลย ก่อนที่
เด็กๆ จะทำโครงการนี้หมู่บ้านเราก็มีเรื่องมาเรื่อย ตีกันตักงาน ไม่เราตีเขา เขาก็ตีเรา เจ็บตัวตลอด
ขึ้นโรงพักทุกครั้ง พอมาทำโครงการแบบนี้ ทำให้เรารู้จักนับญาติพี่น้อง รู้จักต้นตระกูลของตัวเอง ก็
ทำให้ไม่ค่อยใช้กำลังกัน มีเรื่องก็ยังพูดคุยกันได้

ตำรวจเองก็ไม่ได้อยากดำเนินคดีอะไร เด็กๆบาดเจ็บก็เรียนไม่ได้ บางที่รุนแรงก็ต้องเข้า
สถานพินิจเสียอนาคตไป มีเรื่องก็ไม่คุ้ม เดือดร้อนกันทุกคน ช่วงหลังๆ นี้ไม่มีคดีทะเลาะวิวาทหรือ
ใช้ความรุนแรงกันเลยที่หมู่บ้านของเรา เป็นโครงการที่ทุกคนร่วมมือกันจริงๆ”

ดาบตำรวจนพดล ระวังภัย และดาบตำรวจสมศักดิ์ เกิดมัน

สายตรวจบ้านปากตะยาง สถานีตำรวจภูธรตำบลบ้านแก่ง

อ.ศรีสาชนาลัย จ.สุโขทัย

“การเอาเรื่องเครือญาติมาผูกเป็นโครงการทำให้กระแสดความรุนแรงลดลง การทะเลาะ
วิวาทตีกันมีน้อยลง เด็ก ๆ กลุ่มแกนนำมารับรักษาหาวิธีแก้ปัญหาหลายครั้ง ในที่สุดผู้ใหญ่หลาย ๆ ฝ่าย
ก็ขานรับ ออกนโยบายให้เด็กที่กระทำผิดได้เรียนรู้ความผิดของตนด้วยความรับผิดชอบ คือถ้ามีเรื่อง
ทำร้ายร่างกาย ข้าวของเสียหาย เด็ก ๆ ที่เป็นคู่กรณีทั้งสองฝ่ายต้องร่วมกันชดเชยค่าเสียหายทั้งหมด
ที่เกิดขึ้นและต้องทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อชุมชน ทำงานให้หมู่บ้าน ซึ่งก็เห็นผลทันตา คดีความ
ลดลงจนแทบไม่มี โครงการนี้เป็นโครงการที่ผู้ใหญ่หลายฝ่ายสนับสนุนเพราะเป็นครั้งแรกที่เด็ก ๆ เป็น
คนคิดงานเอง ลงมือทำงานจริงเพื่อชุมชนของเรา”

นายก อบต.

โครงการร้อยรักสามัคคี ร้อยความดีถวายในหลวง

โดย กลุ่มเยาวชน คนดีศรีราชประชา

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๑ จังหวัดเชียงใหม่

.....

โรงเรียนประจำในพระบรมราชานุเคราะห์ ได้ให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กชาวเขาทั้ง ๗ เผ่า ในการมาเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้สามารถนำความรู้ และทักษะการประกอบอาชีพไปใช้ในการดำเนินชีวิต และพัฒนาชุมชนของตนต่อไปได้นั้น เกิดปัญหาในการอยู่ร่วมกันจากความต่างกันในด้านภาษาที่ใช้สื่อสาร ความต่างของความหลากหลายทางวัฒนธรรม

ความเชื่อ และวิถีชีวิต ส่งผลให้เกิดการแบ่งพรรคแบ่งกลุ่ม ขาดความสามัคคีในโรงเรียน จนส่งผลกระทบต่อไปถึงการเรียนการสอน กลุ่มเยาวชนคนดีศรีราชประชา จากต่างเผ่า ต่างวิถี มาร่วมกันพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส สร้างความสมานฉันท์สามัคคีระหว่างเผ่า โดยใช้ความกตัญญูรู้คุณในองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นแรงศรัทธาลักดันในการริเริ่มและร่วมทำกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการดำเนินวิถีชีวิตในกิจวัตรประจำวันให้เกิดประโยชน์และมีความสุขทั้งแก่ตนเองและคนในชุมชน อันได้แก่ กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทาย กิจกรรมปลูกต้นไม้ถวายพ่อ กิจกรรมเป็นที่ปรึกษาการทำหนังสือธรรมะเล่มเล็ก และกิจกรรมเสียงตามสาย เป็นต้น

๑ ■ มองเห็นปัญหา มีปัญญาเห็นโอกาส

“จากพลังศรัทธาและความกตัญญูทเวที สู่การเรียนรู้รักสามัคคี สร้างสรรค์พุทธิกรรมที่รอบด้าน

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๑ เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นตามโครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช พระองค์ทรงมอบโอกาสให้เด็กจากถิ่นทุรกันดารห่างไกล ยากจน ขาดทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิต เด็กชาวเขาที่มาจากหลายชนเผ่า เช่น เผ่าม้ง ลีซอ ลั๊วะ อาข่า กะเหรี่ยง มูเซอ และพื้นราบ ท่านทรงเมตตาให้เด็กผู้ด้อยโอกาสได้รับการศึกษาให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ชนเผ่าที่แตกต่างกันถึง ๗ เผ่า ประกอบกับความต่างของวัยที่เริ่มตั้งแต่ประถม ๑ - มัธยม ๖ ของนักเรียนกว่า ๑,๐๐๐ คนที่โรงเรียนแห่งนี้ โรงเรียนประจำที่ทุกชีวิตต้องมาอยู่ร่วมกัน ตั้งแต่อรุณรุ่งกระทั่งพลบค่ำในแต่ละวัน ตั้งแต่ตื่นนอนกระทั่งล้มตัวลงนอนในเวลากลางคืน การอยู่ร่วมกันของคนหมู่มากทำให้มีปัญหาดิตตามามากพอสมควร อาทิเช่น การที่จะต้องปรับตัวให้ชินกับระเบียบของโรงเรียน การติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน ทั้งนี้มาจากความแตกต่างของเชื้อชาติ ความหลากหลายของวัฒนธรรม ความเชื่อ วิถีชีวิต และภาษา ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดความแตกแยก แบ่งพรรคแบ่งกลุ่ม ขาดความสามัคคีภายในโรงเรียน ซึ่งมีผลกระทบไปถึงการเรียนการสอน การทำงานร่วมกัน ตลอดจนการอยู่ร่วมกันของเด็ก ๆ ทั้งในห้องเรียน ดิกันนอน และบริเวณโรงเรียน

ปัญหาดังกล่าวจึงเป็นที่มาของปัญญา โครงการงาน “ร้อยรักสามัคคี ร้อยความดีถวายในหลวง” ที่เกิดขึ้นจากความมุ่งมั่น ตั้งใจของเด็ก ๆ กลุ่มเยาวชนคนดีศรีราชประชา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้ง ๔ คน คือ

๑. นายอุดม	พิทักษ์ทศพร	ประธาน
๒. นายจตุรงค์	ยีนยงศิริมาศ	รองประธาน
๓. นางสาวอาทิตย์ยา	มรุพงศ์	เลขานุการ
๔. นางสาววรรณภา	ธิตาปັນ	ผู้ช่วยเลขานุการ
๕. นางสาวเพ็ญพรรณ	บุญญานุกูล	เหรัญญิก
๖. นางสาวผ่องพรรณ	สุนทรไพรวลัย	ประชาสัมพันธ์
๗. นางสาวอรพรรณ	เรืองกิจเงิน	สวัสดิการ
๘. นายสุรัชย์	วัฒน์ศักดิ์โสภณ	สวัสดิการ

คณะทำงานทั้ง ๘ คน มาจากต่างเผ่า ต่างวิถี แต่กลับมาร่วมออกร่วมใจกันเป็นหนึ่งเดียวเพื่อพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส หวังเชื่อมสัมพันธ์สร้างความสมานฉันท์สามัคคีระหว่างเผ่าให้เกิดขึ้นบนความแตกต่างแต่ไม่แปลกแยก โดยใช้ความกตัญญูรู้คุณในองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้เปรียบประดุจพ่อหลวงของชาวนาเขาถือเป็นแรงศรัทธาผลักดันให้ทุกคนเกิดขวัญ กำลังใจ เพื่อแสดงกตเวทิตอบแทน

พระคุณพระองค์อัครบูรุษผู้มีบุญคุณยิ่งใหญ่ล้นฟ้า พระผู้เมตตาต่อคนด้อยโอกาสอย่างพวกเขา แรงบันดาลใจอันทรงพลังนี้ทำให้กลุ่มแกนนำทุ่มเทเพียรพยายามทำงานและกิจกรรมต่างๆ ด้วยความตั้งมั่นและต่อเนื่องจนสามารถขยายผลไปถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีงามระหว่างโรงเรียน วัด และชุมชน ได้อย่างงดงาม

๒. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

๑. การนำแนวทางพระพุทธศาสนาไปใช้ในการดำรงชีวิต

เพื่อให้มีสติสัมปชัญญะ มีเมตตากรุณาต่อกัน รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และรู้จักสามัคคีในหมู่คณะ เข้ามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานทุกกิจกรรม นอกจากนี้โรงเรียนยังได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามแนววิถีพุทธ โดยยึดแนวทางการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยนำเอาหลักไตรสิกขา คือ

- ❖ **ศีล** สร้างพฤติกรรมในการดำเนินชีวิตที่ดีงามสำหรับตนและสังคมให้กับผู้เรียน โดยการจัดกิจกรรมสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยและวินัยในตนเอง ผู้เรียนรู้จักการอยู่ร่วมกันโดยยึดหลักประชาธิปไตย ภายใต้กฎเกณฑ์และระเบียบทางสังคม รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนและเคารพสิทธิของผู้อื่น ตลอดทั้งฝึกให้เป็นผู้มี ความเมตตา กรุณา โดยการรับประทานอาหารมังสวิรัตินทุกวันพระ และไปทำบุญตักบาตรทุกวันพระ
- ❖ **สมาธิ** ผู้เรียนมีจิตใจที่เป็นสุข มีคุณภาพ สมรรถภาพ มีจิตใจที่ตั้งมั่น เข้มแข็ง สงบสุข ประกอบด้วยกิจกรรมระลึกคุณก่อนรับประทานอาหารทุกวัน กิจกรรมนั่งสมาธิ แผ่เมตตา ก่อนเรียนทั้งเช้า บ่าย และเย็น ทำจิตใจให้มีสมาธิพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ อย่างตั้งใจ
- ❖ **ปัญญา** ให้ผู้เรียนมีความรู้ที่ถูกต้อง แก้ปัญหาได้อย่างแยบคายโดยมีคณะครูผู้ปกครองเป็นกัลยาณมิตร พัฒนาการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามแนววิถีพุทธ

๒. นำเอาหลักการตามโครงการพระราชดำริมาใช้ในการดำเนินชีวิต

เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข และเพื่อน้อมเอาคุณงามความดีที่ได้กระทำตลอดมาและจะกระทำตลอดไป ถวายแด่พ่อของแผ่นดิน ลูกๆ ราชประชานุเคราะห์ ๓๑ ทุกคน ล้วนมีความจงรักภักดี และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์อยู่ตลอดเวลา เยาวชนแกนนำจึงได้จัดทำโครงการ “ร้อยรักสามัคคี ร้อยความดีถวายในหลวง” นี้ขึ้นมา เพื่อจะได้นำเอาความดีที่ทำอยู่แล้วเป็นกิจวัตรประจำวันไปฝึกและเผยแพร่ให้น้องๆ ฝึกปฏิบัติตนอย่างมีแบบแผนจนเป็นนิสัย สร้างความรัก ความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ฝึกการกิน อยู่ ดู ฟัง เป็น ตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธให้กับนักเรียนที่มีความแตกต่างกันและมาอยู่ร่วมกัน ทุกคนที่ได้น้อมนำเอาพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทาน ให้กับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ทั้ง ๙ ข้อ คือ

๑. มีความขยันหมั่นเพียร
๒. มีความประพฤติเรียบร้อย
๓. เป็นเด็กดี มีความเมตตา กรุณา
๔. รู้จักความสะอาด
๕. รู้จักมีธัญสัตว์ดออม
๖. มีความโอบอ้อมอารี
๗. สามารถพึ่งตนเองได้
๘. รู้จักสามัคคี อยู่ด้วยกันอย่างสันติสุข
๙. รู้จักการทำสวนครัว เลี้ยงสัตว์

๓. กระบวนการทำดี

กลุ่มเยาวชนคนดีศรีราชประชาทั้ง ๘ คน ได้เข้าร่วมเป็นแกนนำในการประสานงานและขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ทั้งที่เป็นกิจวัตรประจำวันอยู่ในวิถีปฏิบัติของเด็กๆ ทุกคนมาจัดปรับให้ดีขึ้น อาทิเช่น โครงการบรรพชาสามเณรฤดูร้อน โครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมกายบริหาร กิจกรรมพืดูแลน้องในเรือนนอน และริเริ่มกิจกรรมใหม่ๆ อันได้แก่ กิจกรรมยิ้มไหว้ทักทาย กิจกรรมปลูกต้นไม้ถวายพ่อ กิจกรรมเป็นที่ปรึกษาการทำหนังสือธรรมะเล่มเล็ก และกิจกรรมเสี่ยงตามสาย ให้เกิดเป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่องในการดำเนินการด้วยกุศโลบายที่แนบเนียนสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นผ่านกิจวัตรประจำวันและกิจกรรมที่สำคัญอย่างหลากหลาย ทำให้สามารถครอบคลุมและซึมซาบเข้าไปในวิถีของทุกคน ทั้งในโรงเรียนและชุมชนได้อย่างงดงามเป็นไปตามธรรมชาติ โดยไม่ต้องเปลืองงบประมาณการลงทุนใดๆ แต่เป็นการใช้สติ ปัญญา และจิตใจที่กลมเกลียดแล้ว เป็นปัจจัยในการประสานงานและดำเนินการให้บรรลุผล ทั้งนี้อาจแบ่งการดำเนินงานออกได้เป็น ๔ ประเภท ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมกิจวัตรประจำวัน กิจกรรมตามโครงการตามพระราชดำริและกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ดังมีรายละเอียด ดังนี้

๑. กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

กิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นคนดีละเว้นความชั่ว มีจิตใจสงบ มีน้ำใจ มีเมตตากรุณาตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ ตามหลักคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประกอบด้วยโครงการย่อยๆ

❖ โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน

เป็นโครงการที่ทางโรงเรียนได้จัดขึ้นในช่วงปิดภาคเรียนมาเป็นประจำทุกปี และในปีนี้มีจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมบรรพชา ณ สำนักปฏิบัติธรรมวัดจำทอง อ.จอมทอง

จ. เชียงใหม่ ระหว่างวันที่ ๑-๗ เมษายน ๒๕๕๙ จำนวน ๖๐ คน เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี เพื่อแสดงให้เห็นว่าลูกๆ ขาวราชประชาทุกคนสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณต่อพระองค์ท่านที่ทรงมีต่อนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๑ และพสกนิกรชาวไทยทุกคน อีกทั้งการบรรพชาภาคฤดูร้อนยังฝึกให้นักเรียนรู้จักบาป บุญ คุณโทษ รู้จักการทำความดีละเว้นความชั่ว และได้รู้จักการฝึกสมาธิ การควบคุมจิตใจโดยการเดินจงกรมการทำวัตรเช้า-เย็น ฝึกการใช้สติในการทำงานใดๆ ที่สำคัญสุดของการบรรพชาคือ การตอบแทนพระคุณบิดา มารดา ซึ่งเป็นผู้มีพระคุณกับเราอย่างหาที่เปรียบมิได้

❖ โครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม

เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อฝึกให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีจิตใจดีงามประพฤติปฏิบัติตนตามแนววิถีพุทธ ยึดหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา บูรณาการผ่านการพัฒนา “การกิน อยู่ ดู ฟังเป็น” ฝึกฝนอบรมให้นักเรียนรู้จักการประพฤติและปฏิบัติตน ในการอยู่ร่วมกันในโรงเรียนอย่างสงบสุข และเพื่อปลูกฝังนิสัยที่ดีให้กับนักเรียน รวมทั้งนำนักเรียนที่เคยประพฤติปฏิบัติตนในสิ่งที่ไม่ดีเข้าร่วมอบรมธรรมะเพื่อ ลด ละ เลิกในสิ่งที่ไม่ดี เริ่มต้นทำในสิ่งที่ดีในชีวิต นอกจากนี้โครงการยังปลูกจิตสำนึกในการรักและเชิดชูสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เชื้อฟังกุศลาจารย์ พ่อแม่และสร้างความสามัคคีรวมทั้งการอยู่ร่วมกันในโรงเรียน ซึ่งเป็นบ้านหลังใหญ่ของพวกชาวราชประชานันท์ฉันน้องโดยมีคณะผู้จัดทำและทีมงานเป็นแบบอย่างโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมได้จัดขึ้นทุกปี โดยมีพระสงฆ์มาเป็นพระวิทยากรซึ่งนักเรียนทุกคนจะต้องผ่านการอบรมตามโครงการนี้

❖ **โครงการตักบาตรทุกวันพระ**

นักเรียนจะนิมนต์พระในชุมชนมารับบาตรทุกวันพระที่โรงเรียน บางครั้งก็มีการลงไปร่วมทำบุญตักบาตรในหมู่บ้านใกล้เคียงเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนดี และรู้จักการทำบุญ การเป็นผู้ให้รู้จักการแบ่งปัน

❖ **โครงการ ย.ว.ท. ยิ้มไหว้ทักทาย**

เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนมีสัมมาคารวะ มีความอ่อนน้อมถ่อมตนเนื่องจากว่าโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๑ ของเราเป็นโรงเรียนประเภทอยู่ประจำ จะต้องใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน ทำกิจกรรมต่างๆร่วมกัน สมควรอย่างยิ่งที่จะนำโครงการนี้มาปรับใช้กับนักเรียน และบุคลากรภายในโรงเรียน โครงการ ยิ้ม ไหว้ ทักทาย จะปลูกฝังให้ทุกคนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและส่งเสริมให้น้องเคารพพี่โดยการยกมือไหว้ทักทายเมื่อพบกันอีกทั้งเพื่อเป็นการน้อมนำพระบรมราโชบายในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานให้โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ มาประพฤติปฏิบัติตน คือ ให้นักเรียนมีความประพฤติเรียบร้อยเป็นเด็กดี มีความโอบอ้อมอารี และอยู่ด้วยกันอย่างสันติสุข

❖ กิจกรรมปรึกษาทำหนังสือ

โรงเรียนได้จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ธรรมชาติศึกษา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด และได้เรียนรู้พัฒนาตนเองในด้านวิชาการควบคู่ไปกับคุณธรรม ทั้งยังสามารถนำเอาความรู้ที่ได้จากการทำงานไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันจริง ได้ด้วยการทำหนังสือประกอบการเรียนสอดแทรกธรรมชาติศึกษาจากวิชาที่เรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ นั่นเอง ผลที่ได้ตามมาก็คือนักเรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มขึ้น เข้าใจและสนใจพุทธศาสนามากขึ้น นักเรียนมีความกล้าแสดงออกเพิ่มขึ้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้นอกจากจะได้รับความรู้แล้วยังช่วยสร้างจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเป็นแรงบันดาลใจให้นักเรียนได้มีแนวทางในการศึกษาเล่าเรียนในระดับสูงต่อไปได้อีกด้วย

๒. กิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมนี้เป็นการนำความคิดที่กลุ่มเยาวชนแกนนำได้ประพุดิปฏิบัติตั้งแต่เข้าถึงเย็น ในแต่ละวันอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งกิจกรรมนี้จะฝึกให้นักเรียนรู้รักสามัคคี ทำให้นักเรียนรู้จักหน้าที่ของตน มีระเบียบวินัย มีน้ำใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อ่อนน้อมถ่อมตน เคารพ เชื้อฟังครู อาจารย์

❖ กิจกรรมตื่นนอนเป็นเวลา

เวลา ๐๕.๐๐ น.

❖ กิจกรรมธรรมะเสียงตามสาย

จัดเป็นประจำทุกวันเวลา ๐๕.๐๐-๐๕.๑๕ น. ตัวแทนกลุ่มแกนนำจะเปิดธรรมะเสียงตามสาย เพื่อปลุกจิตใจ กระตุ้นให้เกิดความสงบ สมภาณี ขณะที่นักเรียนกำลังทำธุระส่วนตัวและเตรียมตัวเพื่อลงกายบริหาร

❖ กิจกรรมกายบริหาร

ทุกวันเวลา ๐๕.๓๐ น. เมื่อได้ยินเสียงปลุกจากธรรมะเสียงตามสาย ประธานเรือนนอนก็จะเรียกนักเรียนทุกคนที่อยู่ในเรือนนอนของแต่ละเรือนนอนตื่น และแต่ละคนก็จะพับผ้าห่ม จัดที่นอนให้เป็นระเบียบเรียบร้อยล้างหน้าแปรงฟัน จากนั้นเวลา ๐๕.๓๐ น. ทุกคนจะต้องมารวมกันที่สนามอย่างพร้อมเพรียง ตั้งแถวเพื่อออกกำลังกายบริหารตามจุดของแต่ละเรือนนอน จากนั้นเมื่อได้ยินเสียงนกหวีดก็จะเริ่มกิจกรรมกายบริหารและวิ่งออกกำลังกาย เป็นประจำทุกวัน ตั้งแต่วันจันทร์-ศุกร์ เมื่อกายบริหารและวิ่งจนครบรอบแล้วนักเรียนจะมารวมกันที่สนามเพื่อเช็คจำนวน จากนั้นก็แยกย้ายไปพัฒนาโรงเรียนตามจุดที่ได้รับมอบหมายในแต่ละเรือนนอน

กิจกรรมกายบริหารนี้ช่วยให้นักเรียนทุกคนมีร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์ มีระเบียบวินัย ในการเข้าแถว การวิ่ง การเดินและการรับรู้จังหวะของการอยู่ร่วมกันให้เกิดความ พร้อมเพรียง เกิดเป็นความงามในวิถีชีวิตได้อีกด้วย

❖ กิจกรรมดูแลเรือนนอน

เรือนนอนสำหรับนักเรียนโรงเรียนแห่งนี้ เปรียบเสมือนเป็นบ้านหลังใหญ่ที่ลูก ๆ ใช้ชีวิต อยู่ร่วมกัน ทำกิจกรรมในเรือนนอนร่วมกัน เช่น การพัฒนาเรือนนอนทุกวัน โดยมีเวร รับผิดชอบแต่ละจุด และการพัฒนาเรือนนอนทุกวันอาทิตย์ สมาชิกในเรือนนอนทุกคน ช่วยกันตกแต่งและทำความสะอาดเรือนนอนของตน

- การรับประทานอาหารเช้านักเรียนเข้าแถวเพื่อไปรับประทานอาหารเช้าจากเรือนนอนอย่าง เป็นระเบียบ ในเวลา ๐๖.๕๐ น. ไปรับประทานอาหารเช้ามือเช้า มือกลางวัน เวลา ๑๑.๓๐ น. และมือเย็นเวลา ๑๗.๐๐ น. ณ โรงอาหารของทุกวัน เมื่อเข้า แถวตรวจเช็คจำนวนเรียบร้อยก็จะเดินเข้าแถวไปตักข้าวรับประทานอาหารเช้า กิจกรรมนี้ฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา รู้จักการช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักแบ่งปันซึ่งกันและกัน

- กิจกรรมพี่ดูแลน้องอย่างมีระเบียบ ในเรือนนอนแต่ละเรือนนอนจะมีน้องๆ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ ที่ยังดูแลตัวเองไม่ได้เท่าที่ควร พี่ๆ จะช่วยกันดูแลน้องโดยการช่วยพาน้องอาบน้ำและสอนให้ซักผ้าเก็บเสื้อผ้า รีดผ้า อย่างใกล้ชิด
- กิจกรรมก่อนเข้านอน มีการเช็คจำนวนนักเรียน ประชุม สรุปผลการปฏิบัติงานในแต่ละวันสวดมนต์ ทำสมาธิ ร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี ระลึกถึงพระคุณของในหลวง พ่อแม่และครูบาอาจารย์ จากนั้นก็เข้านอน

❖ กิจกรรมหน้าเสาธง

เมื่อทุกคนได้ยินเพลงมาร์ชราชประชา เวลา ๐๗.๔๕ น. ต่างก็รู้กันดีว่าการทำกิจกรรมหน้าเสาธงเริ่มขึ้นแล้ว โดยมีคณะกรรมการนักเรียนร่วมกับคณะผู้จัดทำโครงการ เราจะได้เห็นความชัดเจนของโครงการยิ้มไหว้ ทักทาย (ย.ว.ท.) โดยรุ่นน้องจะมาสวัสดีรุ่นพี่รุ่นพี่ก็จะรับไหว้ น้องซึ่งเป็นภาพที่อบอุ่น ระหว่างจัดแถวมีคณะกรรมการประจำห้องตรวจเครื่องแต่งกาย และเริ่มกิจกรรมหน้าเสาธงซึ่งประกอบด้วย

- **ชาติ** มีการร้องเพลงชาติ เพื่อแสดงความเคารพ เชิดชูในความเป็นเอกราชของชาติไทย
- **ศาสนา** มีการสวดมนต์ไหว้พระอย่างมีสติและตั้งใจ เพื่อระลึกถึงคุณพระศรีรัตนตรัยต่อด้วยการสงบนิ่ง ทำสมาธิ ๑๐ นาที แล้วแผ่เมตตาให้กับสรรพสัตว์ทั้งหลายทั้งเจ้ากรรมนายเวรที่ล่วงลับไปแล้ว
- **พระมหากษัตริย์** มีการกล่าวคำปฏิญาณตนในทุกๆ เข้าโดยการร้องเพลง ภูมิแผ่นดินนวมินทร์มหाराชา เพื่อแสดงความจงรักภักดีต่อในหลวงและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์ท่านทรงมีต่อโรงเรียน
- **โรงเรียน** ปฏิญาณตนและร้องเพลงมาร์ชโรงเรียน เพื่อปลุกจิตสำนึกให้นักเรียนรักสถาบันและเชิดชูโรงเรียน

- กิจกรรมประเมินผลการทำงานเพื่อส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้เกิดการทำ ความดีในการดูแลตนเองอย่างต่อเนื่อง การประเมินเรียนนอน ห้องเรียน พี่ส่งน้องเข้าห้องเรียน หลังจากเสร็จกิจกรรมหน้าเสาธงก็จะเป็น กิจกรรมพี่ส่งน้องเข้าเรียนโดยที่คณะกรรมการจะพาน้องเข้าห้องเรียน เพื่อให้ น้องเข้าเรียนตามห้องเรียนต่างๆ ตรงเวลา เพื่อให้ทันกิจกรรมไฮ้มรุมต่อไป กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างพี่กับน้องๆ

๓. กิจกรรมตามโครงการพระราชดำริ

กิจกรรมนี้ได้นำเอาหลักการของเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้เป็นกระบวนการในการศึกษา เล่าเรียนควบคู่กับการฝึกประกอบอาชีพ เพื่อให้นักเรียนรู้จักการพออยู่พอกิน อยู่อย่าง พอเพียงและได้น้อมนำเอาพระบรมราโชบายพระองค์ใต้พระราชทานให้กับโรงเรียน ราชประชานุเคราะห์ ทั้ง ๙ ข้อ มาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันคือ การทำสวนครัว เลี้ยงสัตว์ ขยันหมั่นเพียรและรู้จักมัธยัสถ์อดออม การปลูกผักขาย การทำขนมจำหน่าย ฯลฯ

❖ โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๑ ดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริ รับผิดชอบโดยโอกาสต่างๆ ให้มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนให้อ่านออกเขียนได้ ฝึกทักษะการประกอบอาชีพ นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและในการพัฒนาชุมชนต่อไป ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพควบคู่กับการเรียนหนังสือทางโรงเรียนจึงส่งเสริมให้นักเรียนฝึกงานอาชีพ โดยการน้อมนำเอาพระราชดำริเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้ในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้แบบพอเพียง สามารถพึ่งพาตนเองได้เกษตรทฤษฎีใหม่ได้ช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะในการประกอบอาชีพ และเป็นศูนย์รวมของอาหารนานาชาติ หรือ “ธนาคารอาหาร” (Food Bank) ซึ่งภายในธนาคารอาหารได้มีการเพาะปลูกไม้ผล ไม้ประดับ พืชผักมากมาย อาทิ มะม่วง ฝรั่ง กล้วย มะเขือยาว พักเขียว พักทอง ผักกาดฮ่องเต้ ผักบุ้ง นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงสัตว์ ไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงสุกร เลี้ยงโคเนื้อ เลี้ยงไก่พันธุ์ไข่และพันธุ์เนื้อ เพาะเห็ด เป็นคณะกรรมการดำเนินงานธนาคารโรงเรียน เป็นคณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์โรงเรียน ฝึกตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะ อาชีพ และผลผลิตที่ได้ จะถูกส่งไปจำหน่ายให้กับโรงครัว

ของโรงเรียนและชุมชนใกล้เคียง เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ระหว่างเรียนให้กับนักเรียน อีกทางหนึ่ง การทำกิจกรรมต่างๆ ตามโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่นี้ จะฝึกให้นักเรียน รู้จักวางแผนการทำงาน รู้จักการประกอบอาชีพที่สุจริต มีความรับผิดชอบ อดทน ขยัน รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รู้จักพึ่งตนเอง อดออม และดำเนินชีวิตตามหลัก ไตรสิกขา คือมีศีล สมาธิ ปัญญา รู้จักการกิน อยู่ ดู ฟังเป็น

๔. กิจกรรมชุมชนสัมพันธ์

โรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมสานสัมพันธ์กับบุคคลและชุมชนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้เกิดความรัก สามัคคี และสมานฉันท์ซึ่งกันและกัน อันได้แก่

- ❖ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์กับชุมชน กิจกรรมนี้มุ่งเน้นให้นักเรียนทำความดีในวันสำคัญต่างๆ เช่น ทำบุญตักบาตรในวันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ ร่วมกิจกรรมกับชุมชนและส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน ได้แก่ ทำบุญตักบาตรกับชุมชนสัปดาห์ละ ๒ ครั้ง ร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์กับชุมชนทุกวันศุกร์คาบที่ ๗ นักเรียนแสดงดนตรีพื้นเมือง ดนตรีสากล ร่วมกับชุมชนในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันฉลองพัสตศ งานบุญทอดผ้าป่า งานวันเข้าพรรษา งานประเพณี ๙ เเป็ง (เดือน ๗) จัดรถขบวนร่วมงานมหกรรมผ้าขึ้นดินจก และนำการแสดงเข้าร่วมในงานประเพณีต่างๆ ของอำเภอแม่แจ่มทุกครั้ง นักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ไปแสดง ณ พระธาตุดอยอินทนนท์ ในวันเทศกาลสงกรานต์ และวันขึ้นปีใหม่

- ❖ กิจกรรมปลูกต้นไม้ถวายพ่อ กลุ่มเยาวชนได้ร่วมกับคณะครูและนักเรียนชั้น ม.๔ ทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในโรงเรียน ด้วยการปลูกต้นไม้เฉลิมพระเกียรติเป็นกิจกรรมที่ฝึกทักษะในการทำงาน ฝึกความรับผิดชอบ มีความสามัคคีในการทำงาน เน้นให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม โดยแบ่งตามชั้นเรียนและเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างอย่างคุ้มค่าและใส่ใจสิ่งแวดล้อมในทางหนึ่ง

๔. ภาคภูมิใจในผลงาน

โครงการนี้เป็นโครงการพหุกิจกรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของการเห็นปัญหา และริเริ่มที่จะแก้ไขปัญหา โดยสอดร้อยเข้ากับกิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนดำเนินมาอยู่บ้างแล้ว แต่ยังไม่ค่อยเป็นรูปธรรมนัก มาวิเคราะห์และจัดปรับให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรประจำวัน ตั้งแต่การนำกายบริหารตอนเช้า ฝึกดูแลห้องในเรือนนอนและโรงอาหาร นำกิจกรรมหน้าเสาธงมาบูรณาการกิจกรรมเพิ่มเติมเข้าไป และริเริ่มกิจกรรมใหม่ๆ เข้าไป ได้แก่ การยิ้มไหว้ ทักทาย เพื่อเสริมสร้างความรักสามัคคีและความรู้สึกเป็นคนไทยที่เยาวชนแกนนำภาคภูมิใจมาก เพราะต้องทำตนเป็นตัวอย่าง เป็นต้นแบบให้เพื่อนๆ น้องๆ เห็นเป็นเวลาต่อเนื่องยาวนานเป็นเดือน จึงประสบความสำเร็จที่ประจักษ์ชัด และปฏิบัติเรื่อยมาจนทุกวันนี้ ทั้งยังเกิดการเรียนรู้ที่สำคัญว่า “จะเปลี่ยนแปลงใครต้องเริ่มเปลี่ยนแปลงจากตนเองก่อน และต้องอดทนเพียรพยายามอย่างต่อเนื่อง” นอกจากนี้ก็มีกิจกรรมอื่นๆ ที่สามารถบูรณาการกิจกรรมเข้าไปได้อย่างลงตัว

“อาตมาภาพเห็นว่าเป็นโครงการที่ดี มีคุณภาพตามวิถีพุทธ ซึ่งนำหลักไตรสิกขา ๓ อัน ได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา ตามหลักคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้เยาวชน นักเรียนได้รู้และเข้าใจ ปฏิบัติตามแนววิถีพุทธได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล เนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี”

พระครูมงคลวิสิฐ (พระสงฆ์ที่ปรึกษา)
วัดบุบผาราม จ.เชียงใหม่

“จากการที่ได้เห็นความตั้งใจในการทำโครงการ “ร้อยรักสามัคคี ร้อยความดีถวายในหลวง” ของกลุ่มคนดีศรีราชประชาฯ แล้ว ครูมีความรู้สึกภาคภูมิใจที่เยาวชนไทยในรั้วราชประชาแห่งนี้สำนึกพระคุณของแผ่นดิน สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพ่อหลวง ซึ่งเป็นพ่อที่มีแต่ให้โดยเฉพาะนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๑ แห่งนี้ และอยากให้นำกิจกรรมเหล่านี้ไปปรับพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นไป ตลอดทั้งนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นตัวอย่างที่ดีในสังคมและขยายผลให้น้องๆ รุ่นต่อไปและสร้างเครือข่ายร่วม เพื่อพัฒนาเยาวชนไทยตามพระบรมราโชบายที่ทรงพระราชทานให้กับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์สืบไป”

นางคำนึ่ง อธิธา
ครูที่ปรึกษา

“การจัดทำโครงการวิถีพุทธ ของกลุ่มคนดีศรีราชประชา เป็นผลการดำเนินงานของนักเรียน ซึ่งเป็นคณะกรรมการนักเรียนของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๑ นักเรียนกลุ่มนี้ได้ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่วางแผน ดำเนินการตามแผน และสรุปประเมินผล โดยมีครูที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำการจัดกิจกรรม ได้รับความร่วมมือจากนักเรียนในโรงเรียนเป็นอย่างดี ทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ คือการนำพระบรมราโชบายที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานให้แก่นักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๑ มาสู่การประยุกต์ใช้ สุนิธิปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณค่าที่แท้จริง”

นางอำไพวรรณ ยศประสิทธิ์
ผู้อำนวยการสถานศึกษา

“โครงการนี้เริ่มจากการมองเห็นปัญหาหลายอย่างที่เกิดขึ้นในโรงเรียน โดยเฉพาะเรื่องความสามัคคี ความปรองดองกันของนักเรียนทุกคน เนื่องจากเราต่างก็เป็นชาวเขาเผ่าต่างๆ มีความแตกต่างกันมาก ต่างคนต่างมีกลุ่ม มีความคิด มีภาษาของตน พอมายู่ด้วยกันก็แบ่งแยกกันตามเผ่าของตน โครงการนี้จึงคิดขึ้นมาเพื่อช่วยแก้ปัญหา สร้างความสมานฉันท์ระหว่างเราทุกคนทุกเผ่า ให้มีใจเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ทั้งนี้ก็ไม่ใช่เพื่อใคร เพื่อเราเอง เพื่อถวายพ่อหลวง ในหลวงที่ทรงมีบุญคุณกับชาวเขาเด็กๆ ด้วยโอกาสอย่างเรามาก ถ้าไม่มีท่าน ท่านไม่เมตตา เราเป็นชาวเขา เราไม่ใช่คนไทย เราไม่มีที่อยู่ ที่กิน แต่ท่านให้โอกาสเรา ท่านให้ทุกอย่างกับทุกคนที่นี่ ทั้งที่อยู่ อาหาร เสื้อผ้า การศึกษา ความคิดอ่านต่างๆ ทุกอย่างที่เป็นของท่านทั้งนั้น โครงการนี้เป็นสิ่งแรกที่ยิ่งใหญ่ที่สุดที่เราทุกคนในโรงเรียนพร้อมใจน้อมใจทำดีถวายท่าน เป็นของขวัญแด่ท่าน เป็นการตอบแทนบุญคุณจากเด็กชาวเขาอย่างเรา ถ้าไม่มีท่าน พวกเราก็ไม่มีวันนี้”

นายอุดม พิทักษ์ศพร